...ien, 1952. gada 24. maijā

...AŽOS VĀRDOS

...aptistu gadskārtējā kongresa ...iami kūrvietā, kur bija pār- ...vēti ap 7 miljoni Amerikas ...ptistu, atzīts, ka šajos kritis- ...jos laikos daudz sirsnīgāka ...manība jāvelti Kristus evan- ...lijam.

...Tokio laikraksts Jomiuri ap- ...ijā atklājies, ka vēl arvien ja- ...ni no visiem ārzemniekiem ...svairāk respektē ģenerāli Mek- ...turu. No iztaujātiem 395 atbil- ...juši, ka japāņu uztverē visu ...iku lielākais valstsvīrs esot ...ekarturs, kamēr 327 šo godu ...edēvējuši slavenajam ASV ...ezidentam Abrahamam Lin- ...lnam.

...29 gadus vecam Lelandam ...errem, kas pašlaik izcieš cietu- ...a sodu par zādzībām Ilinoijas ...lsētiņā Montisello, doļa tik ...la brīvība, ka viņš vairāk ...aktis pametis savu mītni pilnī- ... legāli. Klizmas sākušās tikai ...d, kad atklājies, ka savas nak- ...s ārpus cietuma celles Lelands ...darījis jaunas ielaušanās zā- ...zības. Nu viņš sēž uz apsūdzē- ... sola blakus savam cietuma ...riekšniekam.

...Runādams amerikāņu jūras ...otes un gaisa spēku karaskolas ...udzēkņiem, ASV pazīstamais ...alstsvīrs Bernhards Baruchs ...onstatēja, ka pašreizējā tērau- ...a krizē vispirms vainojams pats ...rezidents Trūmens. Viņa kļūda ...sot tā, ka prezidents nav vis li- ...s lietā likumīgo varu, ko tam ...odrošinājis Kongress, bet gan ...enties neparastiem un ne visai ...egāliem līdzekļiem novērst tē- ...auda krizi.

...m tautiešiem tagad pieejams
...VESELĪBAS
...ĀŠANAS
...).F. MEDICAL SERVICE" Inc,
... skaitā, ieskaitot speciālistu;
...žotā skaitā un ārsta uzraudzī-
... un uzturu katru gadu;
...umā, speciālu pabalstu vēža,
...riekas ārstēšanai;
... piederīgajiem izmaksā $3.000,
... $1.500, darba spēju zaudēša-
...stās ap $4—5 mēnesī vai ma-
...āku informāciju sniedz un
...NU PIEŅEM
...S BEBRIS
...VE, TEL. KI 5913

...mgales SAGŠU AUDUMIEM
...Nīcas un Zemgales novada
...UDUMIEM,
... kā arī citu novadu sieviešu
...ĒRPIEM un to daļām
...MUS PIEŅEM
...A GRĀMATNĪCA
...63, Ottawa, Ont., Canada

...PIRCĒJIEM!
...m, ka sākot ar šī gada 1. aprīli
...zīstamajā
...Co, Ltd, MĒBEĻU NODAĻĀ
... 4. stāvā — kā pārdevējs.
...odaļu mēbeles. Pēc jaunajiem
... Jūs varat iegūt mēbeles ar
... IEMAKSU
...u līdz pat 2 gadiem
...s godājamiem pircējiem piedā-
... sestdienās līdz 1). Tālr. darbā
...175 no plkst. 7 vakarā
NIKOLAJS MEDNIS
... prasīt pēc — Mr. Mednis —
...ams no 1.30—2.30.

...EEPING SHOPS, Ltd.
...EL. LA 1608, TORONTO
...elas stūrī)
...E PIEDERUMI
...AŠĪNAS, ELEKTRISKIE UN
...DEKĻI UN DAUDZ CITU
...AJTURĪBAS RĪKU (979)

...ĒDIJAS ABONENTIEM,
...em atvieglotu atsevišķo sējumu
...iešanu, kā LE pārstāvis esmu
...isiem abonentiem — priekš vi-
...šanu uzsāks ar otrā sējuma iz-
...irmos sējumus kopā iesiešana
...o pašlaik abonentiem piedāvā
...m abonentiem atkritīs arī div-
...šana, kāda iznāk nododot iesie-
...i. Alberts Kalniņš, L. Encik-
...n Grove, Toronto, Canada, tel.
(999)

Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS Publishing Co
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in the U.S.A.:
DV Parstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2 - 7843.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 42./65. TREŠDIEN, 1952. G. 28. MAIJĀ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Parstavība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2 - 7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

Gālīga vienošanās Vācijas jautājumā

Bonnā. — Uz pēdējām apspriedēm Bonnā satikās Anglijas, ASV, Francijas ārlietu ministri un Rietumvācijas min. prez. Adenauers, lai apspriestu jautājumus, kurus šo valstu techniskie padomdevēji nevarēja atrisināt. Pēc sarunām, kuras ilga visu dienu šo valstu augsto pārstāvju starpā, vakarā tika panākta pilnīga vienošanās visos gadījumos, kā piem., par datumu, kad miera līgums stāsies spēkā, par bruņoto spēku financēšanu, Vācijas juridiskā stāvokļa formulējumu, par gūstekņu pārraudzību, un to iespējamo amnestēšanu.

Bez tam ASV un Anglijas ārlietu ministriem bija jāvienojas par jaunas drošības došanu Francijas valdībai, kas pēdējā brīdī prasīja ASV un Anglijas garantiju, ka Vācija un tās armija nevarēs izstāties no Rietumu demokratiju bloka, lai tā nākotnē nevarētu vērsties pret Franciju.

Maskavas pēkšņā protesta nota

Īsu laiku sporta pasaule neiz-

Vašingtonā. — Pad. Savienība vēl pēdējā stundā pirms 4 ārlietu ministru vienošanās Vācijas miera līguma jautājumā mēģināja šo vienošanos izjaukt. Tā iesniedza visām 3 Rietumu lielvalstīm protestu pret miera līguma parakstīšanu, prasot Rietumu un Pad. Savienības pārstāvju tūlītēju apspriedi, lai lemtu par Vācijas apvienošanu, un lai vienotos par apvienotās Vācijas robežām. Pad. Savienība izsaka Rietumvalstīm arī pārmetumus, ka tās pārkāpušas 1945. g. Potsdamas līgumu.

Līdz ar protesta notas iesniegšanu Rietumvalstīm Maskavas un Berlīnes komūnistu raidītāji sākā dedzīgu propagandu, mēģinot pārliecināt, ka Pad. Savienība vēlas dot vācu tautai „brīvību" lemt par visas Vācijas apvienošanu.

Pamiera sarunas pārtrauktas

Seulā. — Pag. piektdien abas pamiera komisijas, nespējot vienoties par sarunu sekmīgu turpināšanu, nolēma nākošās 3 dienās apspriedes nenoturēt.

ASV lidotāji arī svētdien sekmīgi uzbruka komūnistu aizmugurei.

MŪS VISUS VIENO VIENS MĒRĶIS UN UZDEVUMS — VISU DARBĀ PAR LATVIJU

LATVIJAS SŪTŅA LONDONĀ K. ZARIŅA VIESOŠANĀS ŅUJORKĀ

Nākošajā dienā pēc ierašanās Ņujorkā sūtnis K. Zariņš piedalījās dinejā, ko viņam par godu rīkoja Amerikāņu ekonomiskā padome. Dinejā piedalījās sūtnis J. Feldmans, LKK priekšsēdis Dr. V. Māsēns un Latvijas ģenerālkonsuls Kanādā R. Braisons. Sūtnis K. Zariņš savā runā iepazīstināja sanāksmes dalībniekus ar apstākļiem komūnistu okupētajā Latvijā.

Trešdien notika Latviešu Konsultatīvās Kopas sēde, piedaloties sūtnim K. Zariņam un sūtnim J. Feldmanim. Sēdi atklāja priekšsēdis Dr. V. Māsēns, izsakot prieku, ka ar abiem neatkarīgās Latvijas sūtņiem radusies iespēja pārmainīt domas, kā kopējiem spēkiem vadīt cīņu ..., kas rētu vissekmīgāk kalpot mūsu nelaimīgās boļševiku apspiestās tautas un valsts atbrīvošanas interesēm. Šī sanāksme saskan laikā ar LKK viena gada darbības atceri. Deklarācija par kopas nodibināšanu parakstīta 11. maijā, bet 14. jūnijā latviešu kopa ar lietuviešu un igauņu kopām tika uzņemtas tā sakot de iure Brīvās Eiropas Komitejas atbalstīto tautu vidū.

Sūtnis K. Zariņš savā runā apskatīja latviešu trimdinieku uzdevumus un norādīja, ka cīņa par brīvību un taisnību sākusies un turpinās. Vienā pusē stāv austrumu bende, otrā — visa kristīgā pasaule. Sūtnis norādīja uz ciešo sadarbību, kāda valda starp Latvijas atbrīvošanas starp sūtniecībām un latviešu trimdas organizācijām visā pasaulē. Visus vieno viens mērķis un uzdevums — viss darbā par Latviju. Pieskaroties jautājumam par vispasaules latviešu organizācijas veidošanu, sūtnis uzsvēra, ka vispirms izveidojamas spēcīgas centrālās organizācijas atsevišķās zemēs. Būtu pāragri celt jumtu, ja nav izveidoti stingri pamati.

Sūtnis J. Feldmans, apsveicot LKK ar pirmo darbības gadu, norādīja, ka arī turpmāk viens no kopas svarīgākajiem uzdevumiem būs izveidot jau pastāvošos sakarus ar citu tautu darbiniekiem. Mums jāmeklē draugi visur un jāpadziļina sakari ar amerikāņu iestādēm, organizācijām un citu tautu pasākumiem. Jautājums par vispasaules latviešu organizācijas dibināšanu dziļi jāpārdomā un jāiztirzā no pašiem pamatiem. Pirmsākums vispasaules organizācijai ir spēcīgas centrālās organizācijas atsevišķās valstīs. Par šo jautājumu konkrēti spriedīs ALA's valdes sēdē, piedaloties abiem sūtņiem 31. maijā, Vašingtonā.

Pēc tam kopas locekļi ar sūtņiem pārrunāja konkretus darba jautājumus.

Trešdienas vakarā LKK savās telpās rīkoja pieņemšanu sūtnim K. Zariņam par godu. Bija ieradušies sūtnis J. Feldmans, Latvijas ģenerālkonsuls Kanādā R. Braisons, Lietuvas ģenerālkonsuls Ņujorkā J. Budris, Igaunijas ģenerālkonsuls Ņujorkā J. Kaivs, Lietuviešu Konsultatīvās Kopas pr-is V. Sidzikauskas, Igauņu KK pr-is L. Vahters, Amerikas Balss Ziemeļeiropas sekcijas vadītājs H. Lielnors, Brīvās Eiropas Komitejas Viduseiropas studiju centra vadītājs Dr. L. Taisons, Baltijas valstu nodaļas vadītājs E. Akers, publisko attiecību nodaļas vadītājs F. Raits un citi. Viesi pavadīja dažus brīžus savstarpējās pārrunās.

Ceturtdien sūtnis K. Zariņš un sūtnis J. Feldmans ieradās Amerikas Balss telpās, kur uzrunāja tautiešus dzimtenē.

Pēcpusdienā abus sūtņus un LKK priekšsēdi Dr. Māsēnu pieņēma audiencē Brīvās Eiropas Komitejas prezidents admirālis H. Millers. Sūtnis K. Zariņš izteica prezidentam Milleram Lielbritanijā dzīvojošo latviešu pateicību par Brīvās Eiropas Komitejas atbalstu cīņā par Latvijas atbrīvošanu. Tāpat sūtnis admirālim Milleram darīja zināmu Lielbritanijas tautiešu vēlēšanos, lai pie Brīvās Eiropas Komitejas izveidotu latviešu raidījumus, kā tas ir citām apspiestām tautām.

Mūsu sūtņi uzrunā tautiešus dzimtenē

Latvijas sūtnis ASV J. Feldmans 24. maijā Amerikas Balss raidījumā teica:

Tautieši Latvijā!

Amerikas Savienotās Valstīs patlaban uzturas rets viesis — Latvijas sūtnis Londonā un ārkārtējo pilnvaru nesējs Kārlis Zariņš.

Viņa nolūks — satikties ar amerikāņu valstsvīriem, iepazīties ar latviešu sabiedrisko dzīvi un organizācijām Amerikā un, protams, apspriesties ar mani par jautājumiem attiecībā uz mūsu tautas cīņu par savām tiesībām un par Latvijas patstāvības atjaunošanu.

Sirmais valstsvīrs visu savu mūžu strādājis sabiedrisku un valsts darbu, to turpina ar nenogurstošu enerģiju un sparu.

Viņš vada mūsu diplomātisko cīņu par Latvijas neatkarības atgūšanu, bet reizē ar to visiem spēkiem atbalsta vienprātību un saprašanos starp mūsu tautiešiem, kas gan izkaisīti plašā pasaulē, bet nav aizmirsuši savu tautu un savu valsti.

Allaž un vienmēr sūtnis Kārlis Zariņš ar savu dzīvi stiprina mūsos ticību nākotnei, ticību Latvijas brīvībai.

Esmu priecīgs, ka šodien pie jums dota iespēja dzirdēt šo balsi, ko varbūt daudzi atminēsies no Latvijas brīvības laikiem.

Nododu mikrofonu Latvijas sūtnim Lielbritanijā — Kārlim Zariņam.

Latvijas sūtņa Londonā un ārkārtējo pilnvaru nesēja Kārļa Zariņa runa Amerikas Balss raidītājā 24. maijā:

Mīļie latvju brāļi un māsas!

Ir piepildījusies mana senā vēlēšanās — teikt jums kādus stiprināšanas vārdus no brīvās pasaules. Esmu par to pateicīgs Amerikas Balss laipnībai.

Jau kopš 1940. g., kad niknais ienaidnieks iebruka mūsu zemē, mana karstākā vēlēšanās bija rast tiešu kontaktu ar jums dzimtenē. Baigais 1940.-1941. gads šo manu vēlēšanos vēl pavairoja. Tad nāca vācu okupācijas laiks, kad dzimtenē bija klīdušas baumas, ka es, stiprinot tautu, esot runājis radiofonā un mudinājis nepadoties svešai varai, bet ticēt taisnības uzvarai. Es gan biju tādu vēlēšanos Rietumu valdībām izteicis, bet kara apstākļu dēļ, man personīgi tas nebija iespējams. Taču šī mana griba bija kļuvusi dzimtenē zināma netieši. Būs bijusi taisnība dzejnieces vārdiem: gars ar garu jūtās satiekas. Šī iespēja jūs uzrunāt piepildās tikai tagad, par ko es no visas sirds priecājos.

Daudz kas pa šiem gadiem ir mainījies. Rietumu demokratijas ir mācījušās pazīt savā kara laika austrumu sabiedrotā īsto dabu. Tās saprot, ka nekāda sadarbība ar to nebūs iespējama, kamēr tas turēs zem sava jūga gandrīz pusi Eiropas un lielu daļu Āzijas. Pasaulē nevar valdīt īsts miers, kamēr vienā tās daļā valda visbriesmīgākā nebrīvība. Tikai uz taisnības pamatiem dibināts miers var būt ilgstošs. Tas dod mums cerību, ka mēs netiksim pamesti savam liktenim.

Mēs vairs neesam vieni, mūsu liktenī dalās daudzas Austrum- un Centrāleiropas tautas un Rietumu brīvā pasaule saprot mūsu ciešanas un grib mums palīdzēt.

Līdz tam laikam mums ir jāiztur. Lai es zinu, cik tas grūti, bet nacionālais gars un dzimtenes mīlestība ir mūsu nepārvarāmās bruņas šai pārdzīvojumu laikmetā.

Mēs, šeit brīvībā esošie latvieši, neesam jūs aizmirsuši, mūsu domas pastāvīgi kavējas pie dzimtenes. Tāpat arī jūs domās esat pie mums. Mēs šeit nestāvam bezdarbībā. Mēs apzināmies, ka jūs, kam nav iespējams sevi aizstāvēt, uzliekat mums pienākumu runāt par jums un par visu mūsu tautu un darīt mūsu stāvokli zināmu Rietumu demokratijām, kas prot cienīt ne tikai savu, bet arī citu cilvēku un tautu brīvību.

Mēs visi gribam sadzirdēt pestīšanas vēsti, un, kaut izkaisītiem pa visām pasaules malām, mums visiem ir viena vēlēšanās pēc iespējas drīz atgūt dzimtenes brīvību. To dienu un stundu, kad sitīs brīvības zvani, neviens vēl nevar pateikt, bet ciešanas nevar būt mūžīgas un tumšā nakts reiz beigsies.

Un kad lielais verdzības akmens mūsu dzimtenei būs novelts, mūs sagaidīs jauna gaiša diena. Pār Eiropu nāks jaunas idejas, jaunas atziņas, mums būs vajadzīgs daudz drosmes, daudz garīga spēka. Bet par visām lietām mums būs vajadzīgs pats cilvēks. Tamdēļ ir vietā atgādināt Skalbes vārdus: „Taupiet cilvēkus! Dārgāks par visu ir cilvēks. Taupiet latviešus! Latviešu paliek maz."

Nenobīsimies no tā. Ne katrreiz svarīgs ir skaits. Apbruņosimies ar vienprātību, pacietību un izturību līdz tai stundai, kad augšā celsies mūsu gaismas pils.

ĢEN. RIDŽVEJS RUNĀ KONGRESĀ

Vašingtonā. — Ģen. Ridžvejs pag. ceturtdienā runāja ASV Kongresā. Savā runā viņš norādīja uz komūnistu nepārtraukto propagandu pret amerikāņiem, ka tie vedot baciļu karu Korejā, kā ļoti svarīgu brīdinājumu amerikāņu tautai. Viņš atsaucās uz aizsardzības ministra Loveta runu, kurā tas brīdināja būt gataviem piedzīvot no pašiem komūnistiem baciļu kara lietošanu Korejā. Ridžvejs nedeva arī lielas cerības drīza pamiera noslēgšanā. AN pamiera komisija esot iesniegusi ļoti pieņemamus un cilvēku brīvībai un politiskai neatkarībai respektējamus priekšlikumus, kurus Amerikas Savienotām Valstīm nav vairs iespējams ne grozīt, nedz arī atsaukt. Tie noraida jebkādu „tirgošanos" šai jautājumā un atstāj visa pamiera iznākumu komūnistu rokās.

Cildenus vārdus Ridžvejs veltīja Japānai, kuras demokratiskā valdība un tauta ir Rietumu lielvalstīm ļoti draudzīgi un noraida komūnisma ideoloģiju. Japānas tālākais liktenis pēc ģen. Ridžveja domām, ļoti lielā mērā atkarājas no ASV, kura vienīgā ar savām militārām un saimnieciskām rezervēm spēj sniegt Japānas tālākas uzbūves darbā labvēlīgus rezultātus.

Parīzes komūnisti sagaida Ridžveju

Parīzē. — Jaunais ZAS karaspēka komandieris ģen. Ridžvejs pag. otrdien ieradās Parīzē,lai pārņemtu karaspēka vadību no ģen. Eizenhauera. Lielu interesi par ģenerāļa ierašanos izrāda vietējie komūnisti, kas gatavo plašas demonsterācijas un nekārtības. Pēdējās dienās Parīzē komūnisti rīko nelielus ģenerālmēģinājumus ar gājieniem, plakātiem un saukļiem „Mēs prasam izraidīt Korejas gūstekņu slepkavu" u. t. t. Franču policija visās līdzšinējās demonstrācijās iejaukusies un vainīgos komūnistus aizturējusi, kamdēļ pieņem, ka ģen. Ridžveja ierašanās laikā nenotiks lielāki starpgadījumi.

Jāpiezīmē, ka ģen. Eizenhaueram ierodoties Eiropā pag. gadā komūnisti viņam arī rīkoja „jūsmīgu uzņemšanu".

Tafta - Mekartura koalicija

Vašingtonā. — Senātors Tafts paziņoja pag. piektdien, ka gadījumā, ja viņu ievēlētu par ASV prezidentu, viņš aicinātu ģen. Mekarturu augstā ārpolitiskā amatā.

Kā zināms, ģen. Mekarturs, pēc tā atbrīvošanas pag. gadā no komandiera pienākumiem Tālos Austrumos, izteicās par Taftu un tā ārpolitiku stipri neapmierināti. Tagad sakarā ar ģen. Eizenhauera kandidatūru prezidenta amatam ģen. Mekarturs savus uzskatus aiz politiskiem apsvērumiem ir grozījis un savās politiskās runās aizstāv Tafta kandidatūru. Lai gan Mekarturs nav personīgi ļoti nopietns kandidāts, tomēr viņa lielā popularitāte amerikāņu tautā var diezgan ievērojami ietekmēt pēdējās pievēršanos Taftam un ne Eizenhaueram.

Maskava brīdina Irānu

Teherānā. Pad. Savienība pag. nedēļā brīdināja Irānas valdību: ja Irāna pārkāps 1921. gadā ar Pad. Savienību līgto nolīgumu, pēdējā var spert attiecīgus soļus savai drošībai. Nota attiecas uz neseno ASV un Irānas savstarpējās financiālās un militārās palīdzības paktu, sakarā ar ko Irāna saņem no ASV ļoti ievērojamu financiālu pabalstu. No savas puses Irāna solās piedalīties Tuvo Austrumu kopējās aizsardzības organizēšanā. Savā notā Pad. Savienība pārmet Irānai paklausīšanos ASV ietekmei un palīdzības saņemšanā no tās un izsaka savu neapmierinātību ar amerikāņu militārās delegācijas uzturēšanos Irānā.

Irāna savā atbildes notā noraida Pad. Savienības apvainojumus. Arī valsts iestādes Vašingtonā un Otavā noraida krievu apsūdzību.

Mosadegs izteicis savu lēmumu aiziet no valdības tikko Irānas-Anglijas strīdus jautājums par Irānas eļļas avotiem būs izšķirts starptautiskajā tiesā Hagā.

EIZENHAUERU VIENMĒR PAVADA ĀRSTS

Nesen dažos amerikāņu laikrakstos parādījās ziņas, ka ģen. Eizenhauers sirgstot ar kādu nopietnu kaiti, esot tās nomocīts un viņa veselības stāvoklis radot bažas, kālab esot jāšauboties, vai viņš maz varēs kandidēt prezidenta postenim, ja republikāņu partijas konventa vairākums būtu viņa pusē. Zināt, ka arī preses ļaudis, kas „uz karstām pēdām" steidzas pārbaudīt pārsteiguma pilno ziņu, un citi, kas apciemoja Eiropas sabiedroto armijas augstāko pavēlnieku viņa Parīzes komandpunktā, vienprātīgi apliecināja, ka sastapuši ģenerāli smaidpilnu seju un, šķiet, arī veselīgu kā arvien. E. veselīgais izskats pastiprināja pieņēmumu, ka ģenerāli par slimu „izsludinājuši" viņa politiskie pretinieki, cenzdamies piebremzēt Aika sekmīgo gājienu uz Balto Namu.

Populārā piecu zvaigžņu ģenerāļa veselībai no jauna uzmanību pievērš ameriākņu žurnālists Volters Trodžens. Chicoga Tribune publicētajā rakstā Trodžens gan nesauc vārdā nevienu bīstamu un chronisku kaiti, kas piemistu E., bet gan pavisam noteikti apgalvo, ka ģenerāli allaž pavadot ārsts. Trodžens esot redzējis kādu Pentagona pavēli, kas atklājot, ka atceļā uz Sav. Valstīm ģenerāli pavadīs ārsts, kas paliks pie viņa arī turpmāk. Žurnālists arī izpētījis, ka ģenerāļa personiskais ārsts ģenerālmajors Hevards Snaiders par viņa veselību sācis rūpēties jau 1946. gadā un turpina nepārtraukti līdz šai dienai.

Būdams armijas stāba priekšnieks ģen. Eizenhauers toreiz uzņēmis Dr. Snaideru t. s. stāba padomnieku grupā. 1948. g., kad E. kļuva Kolumbijas universitātes prezidents, no armijas atvaļināts arī Dr. Snaiders, kas devies līdz E. uz viņa jauno darbavietu. 1949. g. E. nopietni saslimis ar kādu iekšēju kaiti. Dr. Snaiders nepārtraukti bijis slimnieka tuvumā.

Ģenerālim dodoties uz viņa pašreizējo darba vietu Parīzes pievārtē, no pensijas militārā dienesta atgriežas arī Dr. Snaiders un pavada savu pastāvīgo klientu. No jauna pārbraucot mājās, Dr. Snaiders došoties līdz ģenerālim uz Kolumbijas universitāti, kur pēdējais nogaidīšot republikāņu partijas konventa izšķiršanos.

Nobeidzot šo ziņu, kas laikrakstā ievietota izcilā vietā, šķiet būtu pa reizi paskaidrot mūsu lasītājiem ka cīņa par prezidenta kandidātūru Chicago Tribune ar „pilnu krūti" atbalsta Robertu Taftu, kas ir E. sīvākais pretinieks pašu republikāņu rindās.

ASV brīdina Korejas kaŗa dalībniekus

Vašingtonā. ASV valst departaments pag. nedēļā brīdinājis visas 16 valstis, kuras piedalās Korejā, ka iespējams jauns Korejas kara uzliesmojums. Savā paziņojumā ASV valdība min, ka komūnisti pievilkuši ļoti ievērojamus zemes un gaisa spēkus, kādēļ sakarā ar pamiera sarunu neveiksmēm tie mēģina atjaunot vispārējus uzbrukumus Apvienoto Nāciju karaspēkam. Šo paziņojumu Ečesons bija iepriekš presei noklusējis. Tagadējais valsts departamenta oficiālais paziņojums liek domāt, ka ASV rēķinās ar nopietniem notikumiem Korejā.

ASV aviācija smagi bombardē Ziemeļkoreju

Seulā. — Naktī no ceturtdienas uz piektdienu un piektdien ASV bumbvedēju vienības izdarīja ļoti smagus uzbrukumus Ziemeļkorejas aizmugurei, vēršot savus lidojumus galvenā kārtā pret Ziemeļkorejas galvaspilsētas Pjongjengas arsenāliem un apgādes centriem. 36 stundu laikā amerikāņu lidotāji veica 800 lidojumus nometot sprāgstbumbas un degbumbas vēl nepiedzīvotā daudzumā. Iznīcinātas ap 450 ēkas un pārrautas dzelzceļa līnijas daudzās vietās.

AMERIKAS SAVIENOTO VALSTU BRUŅOTIE SPĒKI

ASV bruņotie spēki pēdējos 2 gados skaitliski pieauguši ļoti ievērojami. Taču, sakarā ar aviācijas rūpniecības nespēju ražot vajadzīgā daudzumā kaŗa lidmašīnas, bruņoto spēku izmantošana ir stipri ierobežota. ASV aviācijas spēkiem jābūt ja ne stiprākiem, tad vismaz līdzvērtīgiem Pad. Savienības aviācijai. Vienīgi ar aviācijas palīdzību kaŗa sākumā Rietumiem iespējams apturēt un sagraut ienaidnieka uzbrūkošās armijas. Ja pirmajās kaujās Rietumi negūst pārsvaru, tad komūnisma briesmas draud visai Eiropai.

ASV sauszemes armija pašreiz sastāv no 18 divīzijām, kurām nākošā gadā pievienosies vēl 2, kopā ap 1,5 milj. kaŗavīru. Katru mēnesi armijā iesauc ap 15.000 jauniešu, un kaut arī nākotnē šis iesaucāmo skaits pieaugs uz 50.000 mēnesī, armijas vadība nav apmierināta. Tāpēc šogad neatvaļinās 700.000 kaŗavīru, kas savu obl. kaŗadienestu nodienējuši. Dažās ieroču šķirās kaŗavīrus aizturēs pat 9 mēneši. Obligāto kaŗadienestu, ko atcēla pēc 2. Pasaules kaŗa, atjaunoja 1950. g. septembrī. Tas deva bruņotiem spēkiem 1 milj. jaunkareivjus. Šis likums paliks spēkā līdz 1955. gadam.

Pie sauszemes spēkiem jāpieskaita arī 2 flotes kājnieku divīzijas, kas darbojas kopā ar 2 flotes aviācijas pulkiem; šo spēku drīzumā vēl papildinās ar 1 flotes kājn. divīziju un 1 flotes aviācijas pulku. Pavisam amerikāņu bruņotos spēkos (aviācijā, sauszemes kaŗaspēkā un flotē) atrodas 3 milj. kaŗavīru, kas ir 2 reizes vairāk nekā Korejas kaŗa sākumā.

Pēc ASV ģenerālstāba lietpratēju izteicieniem ASV kaŗaspēks saņem labākus ieročus nekā Pad. Savienībā, piem. atomu torpēdas un atombumbu artileriju.

Politiskie notikumi pamudinājuši pārvietot uz Eiropu 5 ASV apbruņotas divīzijas, motorizētās vienības, artileriju un sapieŗu daļas. ASV bruņoto spēku stiprums Eiropā ir ap 300.000 vīru. Šī armija esot apbruņota arī ar atomieročiem.

ASV gaisa spēki vēl vienmēr tālu stāvot aiz Pad. Savienības gaisa armadām, par ko uztraukušies amerikāņu pilsoņi un gaisa flotes ģenerāļi. Tie nav apmierināti ar lidmašīnu rūpniecības lēno tempu un nepietiekošo aviācijas budžetu. Ir gan paredzēts līdz 1954. g. saformēt jaunas vienības, lai aviācijas stiprums būtu ap 143 gaisa pulku (tuvu pie 10 tūkst. lidmašīnu), taču Pad. Savienībai jau tagad ir ap 25.000 lidmašīnu, no kurām puse ir jaunās strūkllidmašīnas. Gada laikā Pad. Savienība nodevusi sarkanai Ķīnai 1500 ļoti labas kaŗa lidmašīnas; ar savu gaisa pārsvaru tagad tā spēj kontrolēt visus Āzijas dienvidaustrumus. Lielāks gan esot ASV tālo distanču bumbvedēju pārsvars. Rietumvalstu iznīcinātāji kvalitatīvi ir labāki un tie ir arī ātrāki par krievu mašīnām, bet vēl vienmēr netiek ražoti vajadzīgā daudzumā. Bez tam, lai neizpaustu noslēpumus, visjaunākās lidmašīnas ASV nevēlas Korejas frontē darbā laist. ASV gaisa spēku vājums negatīvi ietekmējis ASV ārpolitiku un tās vadītāji dažkārt spiesti rīkoties citādi, nekā vēlētos.

ASV atomrūpniecība ir tālu priekšā citu valstu sasniegumiem, un kaut arī atklātībai nav zināmi Pad. Savienības izgudrojumi atomlaukā, tomēr ASV pētnieki ir droši pārliecināti, ka atomenerģijas pielietošanas iespējas ASV armijas apbruņojumā un saražoto atombumbu daudzums ir daudz lielāks nekā Pad. Savienībai.

Arī ASV flote ir stiprāka par visu pārējo valstu jūras spēkiem. Tās rīcībā ir 27 lidmašīnu bazes kuģi, 20 kaujas kuģi, 340 iznīcinātāju, ap 100 zemūdeņu (noteiktu skaitli neizpauž). Pavisam kopā ar daudziem palīgkuģiem un mazākiem kaŗakuģiem, Savienoto Valstu kaŗaflotes rīcībā ir ap 1000 kuģu; jaunus būvē 173 un pārmodernizē 291 kaŗa kuģi. Adm. Fechtelers, ASV kaŗa flotes šefs, ir pārliecināts,ka ASV flote ar savu lielo uguns spēku, manevrēšanas spējām un plašo lidmašīnu izmantošanu no bazes kuģiem varbūtējā kaŗā spēs pati nosargāt Amerikas kontinentu, nelaižot ienaidnieka spēkus pat tuvumā. Arī flotē atomenerģiju izmantos torpēdās, ūdens bumbās un kaŗakuģu dzīšanai, piešķirot galveno vērību ienaidnieka zemūdeņu bazu iznīcināšanai. Kaŗa gadījumā flotē vien iesauks ap 2 milj. kaŗa jūrnieku. (Šāds skaitlis ASV flotē bija pagājušā kaŗa laikā).

Kopsavilkumā jāsecina, ka ASV bruņotie spēki pēdējos 2 gados stipri pieauguši. Uzlabota armijas disciplīna, apmācība, apgāde un apbruņojums, vajadzīgā vērība tiek piešķirta modernāko ieroču masveida ražošanai, atomieroču pielietošanai un kaŗavīru pieradināšanai frontes un kaujas apstākļiem. Šai sakarā ASV savas vienības Korejā pastāvīgi apmaiņa pret jaunām, tikko saformētām.

Nelabvēlīgs apstāklis ASV bruņoto spēku izveidošanā ir rūpniecība, kas vēl vienmēr nav pietiekami ieslēgusies kaŗa materiālu ražošanā. Negātīvu ietekmi rada arī prezidenta vēlēšanas, jo partiju politiķi tā aizrāvušies ar savstarpējiem strīdiem, ka valsts aizsardzība, starptautiskā politika un militārais budžets pagaidām palicis otrā vietā. Ikvienu pamudinājumu bruņoties un palielināt militāro budžetu, izmanto politiskie pretinieki, kas aģitē, ka tautu apkrauj lieliem nodokļiem un saimnieciski ierobežo.

M.

DODS UN KOLSONS DEGRADĒTI

Vašingtonā — ASV aizsardzības ministrs Pess 23. maijā paziņoja, ka saziņā ar bruņoto spēku augstāko vadību, ģen. Dods un ģen. Kolsons degradēti par pulkvežiem. Bez tam ģen. Dods saņēmis rājienu. Gen. Dodu, kā zināms, 8. maijā sagūstīja ziemeļkorejiešu un ķīniešu gūstekņi Kodži salā. Pēc 3 dienu veltīgām pūlēm pierunāt gūstekņus atbrīvot Dodu, tā vietnieks ģen. Kolsons deva gūstekņiem dažādus solījumus.

Sekretārs Pess preses konferencē paskaidroja, ka ģen. Dods degradēts par to, ka viņš, būdams gūstekņu nometnes priekšnieks, pielāvis disciplīnas trūkumu nometnē un ģenerālim necienīgā kārtā ļāvis gūstekņiem sevi sagūstīt.

Gen. Kolsons sodīts savukārt sakarā ar viņa smagiem solījumiem gūstekņiem, jo viņa apgalvojumi nesaejoties ar patiesību un solījumi esot apkaunojoši amerikāņu armijai.

Tai pašā laikā ģen. Klarka stabs Tokio darījis atklātībai zināmu kādu citu līdz šim vēl neminētu Kodži salas nometnes notikumu 10. aprīlī. Cīņa starp apsardzību un gūstekņiem beigusies ar 4 kritušiem korejiešu kaŗavīriem un 3 krit. gūstekņiem; bez tam ievainoti 57 gūstekņi.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

VAI ESAM OBJEKTĪVI?

Piezīmes par ALAs 1952. g. kongresu

Mēs gribam palikt latvieši ne tikai savās sirdīs, bez savas tautas un bez savas tēvu zemes. Mēs gribam atkal būt brīvi un pilntiesīgi citu tautu saimē un tādēļ apzināmies, ka katram jāpieliek sava roka tai darbā, kas darāms latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšanai un Latvijas atbrīvošanai. To varam darīt katrs individuāli, bet lielākais darba svars ir veicams mūsu tautas oficiālajiem pārstāvjiem un latviešu organizācijām.

ALA nu ir ASV latviešu organizācija šo mērķu veikšanai. Tai jābūt organizācijai, kurai pāri visam stāv tikai šie divi galvenie uzdevumi — tautas dzīvā spēka saglābšana un Latvijas atbrīvošana. Un katrs latvietis te ir tikpat vērts, kā kurš katrs cits viņu tautietis, un, ne politiskā partija, ne sabiedriskais amats, ne kāds cits apstāklis nepaceļ viņa kā tautas locekļa vērtību.

Mēs stāvam atbrīvošanas cīņās un neviens netika noraidīts tad, kad Latvijas atbrīvošanai un aizstāvībai dedzīgie patrioti par savu dzimteni tvēra šķēpu un gāja savas galvas nolikt uz brīvības altāra.

Bet savādi izskan šodien trimdā, ka tikai zināma grupa politiķu ir tie, kas var šo uzdevumu veikt, gan ne ar zobenu rokās. Tikai viņi ir tie, kas var runāt Latvijas un latviešu tautas vārdā un katru citu tie atraida, pat atļaujoties bijušo cīnītāju vārdus pacelt ar izsmieklu savās balsīs, kā to dažbrīd dzirdējām kongresā cīnītāju organizācijas Daugavas Vanagu delegātus pieminot.

ALAs valdes kandidātu izraudzīšanai izvēlēja nominācijas komisiju. Tā sastādīja attiecīgu kandidātu sarakstu, kuru nodeva sapulces vadītājam. Bet pēdējais paskaidrojums, ka kārtība, kādā kandidāti uzrakstīti uz tāfeles, neko nenozīmējot, pilnīgi ignorēja nominācijas komisijas sarakstu un visiem pa priekšu sarakstīja parlamentāriešu spārna kandidātus. Tas gāja, līdz smieklīgam, jo, kad nodzēšot valdes priekšsēža vārdu, tāfeles augšgalā palika brīvas vietas vismaz 3 vārdiem, tad tomēr beidzamos rakstīja tāfeles apakšgalā, kaut tā atradās jau zem galda un nevienam neredzama, tie lūk bija „pretējās puses" vārdi.

Šāda vienpusīga izrīcība pēc parlamentāriešu domām bija „vienprātības„ radīšanai, kurpretī katrs iebildums pret viņu rīcību jau bija „šķelšana".

Šie aprādītie un daudzi vēl nepieminēti apstākļi rāda gaužam bēdīgu ainu. Vairāki parlamentāriešu spārna pārstāvji bez tam par katru cenu un pilnīgi bez kāda sakara ar ALA's kongresu, centās nomelnot dažus bijušos trimdā vēlētos pārstāvjus. Tā ir nekrietna trimdinieku izsmiešana, jo tie bija trimdā demokratiski vēlētie, turpretī šie dubļu metēji paši gan nevar riskēt sevi ļauties pārbaudīt, un tādēļ ikreiz visvairāk brēc un baidās no tiešām vēlēšanām, kur viņu kombināciju spēlei varētu būt visai maza vērtība.

Bet te nu pieminēsim vienu netikumu, kas pēc trimdas Vācijā šajā krastā uzzied vēl košāk. Tā ir mūsu dažu preses kungu nekautrība. Ja Vācijā tikai atsevišķas personas vai dažas ķengu lapas nezināja robežas savai izrīcībai, tad to nu šoreiz censās pārspēt „Laiks", liekulīgiem komentāriem izpušķodams kongresa priekšsēdētāja vēlēšanas un tālāk visu to, kur ir runa par neparlamentāriešiem, un dabiski jo vairāk cenzdamies nomelnot aktīvākos, kā piem. Pretestības kustības pārstāvi Nepartu. To visu „Laiks" laikam netīrā sirdsapziņā ar atkārtotiem paskaidrojumiem nu censās iegalvot lasītājiem kā „objektīvu fotografēšanu"; tikai to ir izdarījis ar greizā spoguļa palīdzību. Šai „fotografēšanā" gan tam aizmirsies uzņēmums, kurā viss kongress vienprātīgi smagi nokritizēja mūsu izdevējus par to, ka uz ALA's izglītības nozares vadītāja M. Celma lūgumiem līdz šim neviens izdevējs nav ņēmies izdot kaut vienu latviešu skolas grāmatu, bet viens no tiem pat nekautrējies pieprasīt, lai iepriekš samaksā visu izdevumu un pēc tam dod izdevējiem brīvas rokas. Šai sakarā visvairāk tika pieminēts tieši „Laika" izdevēja vārds un šo smagi apsūdzību pat to nodeva delegāts Licis.

Tieši šī parlamentāriešu domu paudēja „Laika" raksti ir tie, kas pastiprināja šo piezīmju nepieciešamību. Sadarbība un vienprātība ir dažu ļauju iemīļotās frazes, ar kurām tie saprot, ka sadarbojas tās, kas bez noteikumiem padodas viņu izrīcībai. Bet tikko kāds atļaujas pateikt vai parādīt, ka ir vēl citi, kas jūtas tādi paši cilvēki, un jo sevišķi, cilvēki ar apziņu, ka tiesības un brīvība ir dotas visiem cilvēkiem vienlīdzīgas, tad tādu konkurentu nobīdīšanai viņiem neviens līdzeklis nav par sliktu.

Kongresa dalībnieks

Latvieši Zviedrijā

Latviešu kultūras dienu Stokholmā, kā katru gadu sarīkoja Zviedrijas latviešu vecākā organizācija — Latviešu Apvienība Zviedrijā 17. maijā. Zviedrijas apstākļos tā bija kupli apmeklēta un sevišķi patīkami, ka puse apmeklētāju bija jaunā paaudze.

Kultūras dienu ievadīja LAZ priekšsēdis Zigurds Meļķis, atgādinādams šīs labās tradicijas svētību.

Tam sekoja red. A. Krodera referāts par latviešu emigrācijas problēmām. Kas mums allaž tiek deklarēts kā emigrācijas mērķis — dzīvā spēka saglabāšana, latviešu kultūras kopšana, tās nav problēmas, bet aksiomas, par ko nav jādebatē; nācija, kā ikkatrs dzīvs ķermenis, sevi sargās uz dzīvības instinkta pamata, un kā cilvēku sabiedrība sargās sevi ne vien fiziski, bet arī garīgi. Tā lektors iesāka, izvirzīdams jautājumus, kas tiešām ir emigrācijas dzīves problēmas, vispirms kā svarīgu problēmu — latviešu vēstures sargāšanu, vai pat glābšanu, jo zināmas grupas apzināti pūlās pilnīgi pārvērst mūsu vēsturi, kombinējot no nebijušiem apstākļiem pavisam jaunu koncepciju, piemēram, par Latvijas valsts nodibinātājiem izvirzot grupas, kuras pat izvairījās pilnīgi ar Latviju saistīties tās pasludināšanas brīdī. No vēstures izaug nacionālās dzīves un cīņas atziņas, tātad vēsture ir mūsu idejiskā spēka avots. Otra emigrācijas problēma ir nepieciešamība noskaidroties savos ieskatos, proti: 1) par jēdzienu demokratija: vai tā ir vairākuma vara, kas tātad ved uz šī vairākuma diktātūru, vai arī demokratija ir humānistiska cilvēka cieņas un brīvības valsts, kur ikkatra mazākuma tiesības nodrošinātas un aizsargātas ar likuma spēku; 2) par suverēnitātes jēdzienu, nepieņemot šīs suverēnitātes ierobežošanas teoriju, jo, sevišķi latviešu suverēnitātes jēdzienu, šī ierobežošana varu, nonāk šaubu stāvoklī vispār par savas suverēnitātes faktisko eksistenci, un tas šo nāciju radīšanas spēku priekšu ne ceļ, bet vājina. Nacionālo individuālitātes eksistēšana ir cilvēces bagātība. Sevis aizsardzībai var dibināt vajadzības brīža savienības un apvienības pat atteicoties no sabiedrotības. Suverēnitātes ierobežošanas ieskats ir starptautiski izdarīta kļūda, kas tikai Maskavai dod milzīgu priekšrocību — universitāte pēc vēl tik daudzo nebrīvo nāciju suverēnitātes aizstāvi; 3) par asimilāciju, uzsvērot, ka mums jāizvairās no katras darbības un rīcības, kas bēgļu tautu atgrūž no nacionālās kopības, kādēļ, piemēram, visu bēgļu iesaistīšana savu pārstāvniecību vispārīgās vēlēšanās ir stiprs līdzeklis pret asimilāciju. Ir arī daudzi konkrētas darbības veidi, kas dotu labvēlīgus panākumus šajā mūsu nācijas eksistences cīņā. Tāpat jānoskaidrojas ieskatos par kapitālisma un sociālisma attiecībām, nākotnes Latviju būvējot uz atziņām, ko sniedz abu šo sistēmu pārvērtības vai izņikšana, jo nākotnes Latvija jāceļ kā harmoniska, organiski veidota sociālās labklājības valsts, novēršot šķiru cīņas apstākļus, kas panāk nevis radošas attīstības, bet neuzticības un permanenta kara stāvokli pilsoņu attiecībās. Trešā problēmu grupa aptver emigrantu konkrēto darbību, kur mums jānoskaidrojas ieskatā, ka emigrantu pamatuzdevums ir un drīkst būt viens vienīgs: Latvijas atbrīvošana, katru citu darbību pakļaujot šim pamatuzdevumam, kura veikšanai nepieciešama uz vispārējas uzticības dibināta, pašas bēgļu tautas brīvās vēlēšanās radīta nacionālā vadība. Bez Latvijas atbrīvošanas nav jēgas pat vairs arī mūsu fiziskai veģetēšanai. Latvijas nākotnes iekārtu izveidot un noscīt ir tiesības vienīgi visai nācijai kopā savā dzimtenē un atgūtas suverenitātes stāvoklī. Emigrācijā vajaga tikai studēt šīs iekārtas jautājumus kā izejmateriālu jaunās Latvijas celšanai.

Pēc tam latviešu pārstāvis Ženevā Arnolds Skrēbers saistošā referātā iepazīstināja ar starptautiskām norisēm bēgļu izvietošanas un bēgļu tiesību jautājumos.

Koncerta daļā piedalījās brīvmākslinieks K. Vestens, pianiste Guna Kurme, un Ausma Pleša, kas talantīgi nodeklamēja mūsu laikam labi piemēroto J. Akurātera Dzimtenes baladi.

LATVIEŠU STUDENTI — SPĒJĪGA GRUPA

Brīvās Eiropas Komitejas Intelektuālās sadarbības nozares un Viduseiropas studiju centra vadītājs Dr. L. Taisons sarunā ar mūsu līdzstrādnieku paskaidroja, ka Brīvās Eiropas Universitāte Strasburgā nākošajā mācību gadam jau pieteikušies 49 latviešu jaunieši. No tiem pēc pārbaudes uzņems 6 vai 7 latviešu studentus. Pašlaik universitātē studē divi latviešu jaunekļi.

Ar nākošo mācību gadu universitāte pieņems pagaidām vienu audzināšaju 3 Baltijas tautu studentiem. Bez tam paredzēts uzaicināt kā viesus dažus Baltijas tautu mācību spēkus lekciju ciklu nolasīšanai. Studenti var izvēlēties kādu fakultāti grib, bet līdztekus speciālajām studijām tos iepazīstinās ar savas tautas kultūru, lai sagatavotu jaunu paaudzi savas tautas kultūras tradiciju turpināšanai, kas tagad ir komunistu varas apdraudētas. Studentiem, kas vēl pilnīgi nepārvalda franču valodu, dos iespēju papildināt valodu zināšanas.

Bez tam Brīvās Eiropas Komiteja izsniegs stipendijas arī studentiem, kas jau uzsākuši studijas dažādās Eiropas augstskolās. Šo stipendiju skaitu nākošā mācības gadā dubultos, un paredzams, ka starp tiem būs arī vairāki latvieši, kas studē Vācijā, Zviedrijā, Anglijā vai citur.

Amerikas Savienoto Valstu universitātēs stipendijas piešķirtas 4 latviešu studentiem ar noteikumu, ka pēc Latvijas atbrīvošanas tiem jāatgriežas dzimtenē un jāpiedalās tās jaunuzbūvē. Nākošā mācības gadā arī šo stipendiju skaitu paredzēts dubultot. Ir pieteikušies daudz kandidātu un tos rūpīgi pārbaudīs.

„Visumā jāsaka, ka latviešu studenti ir spējīga grupa un studijās uzrāda labas sekmes," nobeidz Dr. Taisons.

INDRĀNU IZRĀDE TORONTO

Paklausies, paklausies, Latvijas Indrānu māt. ēnas kā šovakar zvīgo tik tumši un mulsinoši; paveries, paklausies Latvijas Indrānu māt, vai tur aiz loga neelpo Indrānu nocirstie oši?

Š. g. 30. maijā, plkst. 7.30 vakarā, Sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto, Latviešu Nacionālais Teātris rādīs 5. reizi R. Blaumaņa 5. cēl. drāmu Indrāni!

„Pasaulē jau nu tā ir: ikkatram jāskatās uz priekšu, uz turieni tā dzīšanās, tur tās cerības priekš tam tās pūles.

Maz tādu, kam gribas aci pamest atpakaļ, sak', kā tiem tur iet, kas man aiz muguras?"

Kaukēnu tēvs — Indr.

Ļaujiet šai maija vakarā sevi aizvest uz pāris stundām dzimtenes sētā!

Dziedam, lai dzīvotu garā un patiesībā.
Prof. A. Spekke.

AICINĀJUMS

visām biedrībām, jauktiem vīru korjiem un citiem vokāliem ansambļiem, kā arī atsevišķiem dziedātājiem piedalīties

DZIESMU DIENĀ

š. g. 30. augustā Toronto, kad kopā pulcēsies dziedātāji no plašās Kanadas, lai apliecinātu uzticību savas tautas skaistākajai tradicijai — dziesmai.

Dziesmu Dienai jau gatavojas kori un dubultkvarteti Toronto, Montreālā, Hamiltonā, Londonā, St. Katerinā, Niagarā un Sadberijā.

Diesmu dienu organizē Daugavas Vanagi Kanadā, ģenerālkonsula R. N. Braisona kunga protektorātā.

Dziesmu Diena domāta kā ieskaņa Dziesmu Svētkiem 1953. gadā, ko rīkos Dziesmu Dienas dalībnieku ievēlētā Rīcības komiteja.

Pieteikšanās Dziesmu Dienai, notis, kā arī tuvāka informācija saņemama pie diriģentes E. Freimanes, 41 Crew Ave. Toronto, Ont. un DV KV loc. E. Krūkas, 173 Seaton St. Toronto, Ont.

DV Kanadā valde

LAIMESTU SARAKSTS

Š. g. 17. maijā rīkotās skautu — gaidu loterijas laimesti izņemami no 1.—15. jūnijam pie M. Kalniņa, 545 Dundas St., W., katru dienu no plkst. 6—9 vak. Neizņemtie laimesti pēc 15. jūnija pāries skautu — gaidu īpašumā.

68	49	33	61	81	11	93	55	57	71
3	14	41	95	30	99	6	92	73	96	59
84	64	37	156	152	175	193	190		
155	158	115	148	194	111	183	107		
153	139	149	116	125	100	102	103		
147	202	227	235	231	259	214	237		
263	211	217	290	207	204	225	293		
339	300	314	395	364	321	338	393		
378	397	379	337	369	307	320	319		
345	349	305	306	352	445	417	474		
492	406	489	478	425	447	482	440		
453	400	499	471	443	490	521	523		
547	554	561	562	591	585	580	578		
552	598	586	538	513	587	556	579		
528	589	610	660	659	649	665	630		
642	669	601	652	609	606	689	603		
623	633	791	758	736	759	754	753		
711	777	726	797	723	702	787	728		
735	742	784	744	700	732	705	799		
874	899	835	839	868	870	838	849		
822	893	894	871	820	831	810	808		
820	873	846	885	866	805	882	968		
995	946	980	919	923	959	928	945		
989	960	956	957	948	972	967	986		
911	327	325							

Skautu — Gaidu vecāku pad.

NO OKEANA LĪDZ OKEANAM

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā pārstāvniecību tīkla izveidošana sekmīgi turpinās. Pārstāvju izraudzīšanai uz vietām savu labvēlīgu atbalstu ir snieguši vietējās organizācijas un draudzes. Šo organizāciju amata personas ir ne tikai sniegušas LNAK valdei vērtīgus padomus un norādījumus pārstāvju kandidātu izvēlei, bet bieži vien paši uzņēmušies šos grūtos un atbildīgos pārstāvja pienākumus. Ļoti lielu rosību te ir izrādījušas vietējās draudzes. Vairāki draudžu mācītāji no visas plašās Kanadas ir uzņēmušies LNAK pārstāvju pienākumus savā pilsētā un apkārtnē. Ar šo savu augsti vērtējamo soli mācītāji ir pierādījuši, ka viņi stāv par visas latviešu tautas apvienošanu vienā kopējā saimē.

LNAK valde savā pēdējā sēdē apstiprināja sekojošus jaunus pārstāvjus: Jānis Kozulis, 231 John St., Sault-Ste-Marie, Ont.; V. Dreifelds, 62 Marin St., Kirkland Lake, Ont.; Aleksandrs Batņa, 6 „C" Ave, Apt. 2, Noranda, Que.; Edg. Lange, 28 Morris St., Halifax, N. S.; L. Putniņš, Ad. 158 Larch St. Sudbury, Ont.; Pēteris Megi, 8811 — 94 St., Edmonton, Alta.; Viktors Kviesis, 821 — 6 th Ave, N. Saskatoon, Sask.; A. Atvars, 134 Queen St. N., Hamilton, Ont.; J. Augstkalns, 180 Ross St. Welland, Ont.

Savu piekrišanu uzņemties LNAK pārstāvja pienākumus Vankuverā, ir devis vietējais draudzes mācītājs Avotiņš. Līdz ar to ir nodibinātas jau pavisam 22 LNAK pārstāvniecības no okeana līdz okeanam. Pārstāvju tīkla izveidošana vēl turpinās.

AICINĀJUMS

Sakarā ar LNAK Padomes loc. O. Krauzes atteikšanos viņa vietā LNAK Padomē par locekli nāk **Antons Liepiņš, kura pašreizējā** adrese Apvienībai nav zināma. Līdz ar šo uzaicinu Antonu Liepiņu pieteikt LNAK valdei (P. O. Box 285, Term. „A," Toronto, Ont.) savu tagadējo adresi un ierasties uz kopējo apspriedi un ārkārtējo padomes sēdi š. g. 14. un 15. jūnijā ar laikrakstā izsludināto darba kārtību.

Fr. Gulbis,
LNAK Padomes pr-dis

14. JŪNIJA SĒRU AKTU UN KONCERTU TORONTO

rīkos kopīgi visas trīs Baltijas tautības Massey Hall telpās 14. jūnijā, plkst. 3 p. p. Sanāksmi atklās pašreizējais Baltijas Tautu Federācijas prezidents Igaunijas konsuls Markus. Uzrunu teiks Kanadas valdības pārstāvis. Paredzēta Latvijas sūtņa Lielbritānijā K. Zariņa uzruna. Visu triju Baltijas tautu pārstāvji uzrunās savus tautiešus.

Koncerta daļā piedalīsies no latviešiem Herta Lūse un Tālivaldis Ķeniņš, kas atskaņos savu kompoziciju Balāde. Dziedās igauņu vīru koris, ar solo priekšnesumiem piedalīsies arī kāds igauņu pianists un lietuviešu mākslinieki. (Tuvākas ziņas sekos).

DAŽI RŪGTI UN PATIESI VĀRDI

Tieši acīs teikta patiesība var dažreiz kaitēt, sevišķi teicējam pašam. Tam, kam tā teikta, tā kaitē reti, bet kaitina bieži. Es saku to šeit bez naida un dusmām, bez izsmiekla un nievas; es saku to tādēļ, ka kādam tak jāpateic tas, ko daudzi domā un jūt. Un saku to lietas labā.

Tas runājamais ir par to pašu ALAs kongresu, uz ko gatavojās ar bažām, ar plānu kalšanu, ar klibošanu un telemandātiem. No šī kongresa, kā jau tas mūsu dabā, uz mājām aizveda līdzi ir apmierinājumu, ir diezgan daudz vilšanās; varbūt dažs būs vīlies pat par daudz, sak, nemaz nebija vērts: tā pati vecā spēle, vecie vīri, vecās sliedes, vecie niķi un parastais iznākums . . .

Pa daļai tiem taisnība, pa daļai. Divi un pus stundas ar rupjiem rīkiem simts vīru skaldīja smalkus matiņus pirmajā dienā: cik vīru prezīdijā, vai sūtni var vai nevar tanī vēlēt, cik balsu skaitītāju, cik vīru mandātu komisijā, vai ievēlētie ir vai nav ievēlēti, vai var vai nevar mandātu pārbaudītājus ievēlēt prims paši mandāti pārbaudīti, un tā vien, tā vien. Liekas, divi vīri priecājās par visu to. Viens mūsu pašu Ķencis, kam varen patika lietas, kam nav gala ne vienā ne otrā galā. Un otrs — Sarkanmuižas Berija. Tas esot jau otrā rītā izsaucis pie sevis Noviku, piespraudis tam jaunu medaļi un teicis: Nupat, brat, saņēmu ziņojumu, kā tur tai kongresā gājis, un nu redzu, ka esi gan visus vadītājus ļaudis tai reizē aizvedis; tiem palikušajiem tādu īstu vairs nava.

Kas tur notika, bija lieta, kas jau sen bija sagaidāma un kas ir tikpat dabiska kā diena un nakts, — lieta, kurai izzūdot apstātos viss. Tas viss bija dēlu dumpis pret tēviem, jauno sacelšanās pret vecajiem, vēl nebijušo izaicinājums bijušajiem, — nākotne pieklauvēja pie durvīm, prasot tiesu savam laikam.

Tie, kas tur cīnījās, bija asi un neapvaldīti, strauji un neapdomīgi, un — sakot patiesību — iemānīti arī aplamībās. Bet tie bija tie, kas savā laikā nebija UK, un tie, kas kļuva asi zem koncentrācijas nometņu karatavām; un tie, kas kļuva nesavaldīgi nometņu badā — un tomēr uzcēla tur Brīvības pieminekli, kura nebija nevienā brīvajo nometnē. Tie pameta draugu kapus no Volchovas līdz Elbai, kamēr viņu nesapratēji rīkojās ar šņabja zīmēm. Tie nu prasīja no bijušajiem vietu sev. Labi, tie iesāka to aplami, bet nekas nav aplamāk, kā mēģināt tos vienkārši pastumt atpakaļ. Un ja tur nebūtu bijis pus bīskapa, vesela diplomāta un porcijas zinātnieka skaidrās domāšanas, tad tāda aplamība arī būtu notikusi. Bet velti, brāļi, nākotni neapturēt.

Es gribētu teikt jaunajiem to, pie kā gan nu pašreiz arī viņi paši būs nākuši — palieciet jauno, vēl nebijušo organizācijā; nemobilizējiet sev palīgā vakardienas popularitātes ļaudis. Par visām lietām — neļaujieties pievilties. Turiet tīru savu ierindu no vakardienas. Straujums un neapdomība, universumu aptvērēji plāni un nepiekāpība aprimsies; vispopulārākais vēl šodien ir nezināmais karavīrs, kas vēl nekas cits nav bijis — to neaizmirst — un tad jaunie nāks. Tie ņems vietu sev blakus vakardienas labākajiem, mācīsies, mācīs paši. Tie ir un būs troņa mantinieki.

Berijam nebūs vis taisnība — ar Noviku nepietika. Mums vēl ir vīri, kas veidoja priekšzīmīgo Latvijas Republiku, kas deva veselam laikmetam ideoloģisko seju, kas atstāja kapus divtūkstoš jūdžu ceļā. Un mums ir vēl godīgi un nesavtīgi nebijušie ļaudis. Tie ies un sēdēs kopā, mācīsies un pamazām pārņems savu svēto mantojumu, pārņems to nosvērtībā un lietišķībā. Un tā ir patiesība, kas liek par tagadnes aplamībām pasmīnēt un ticēt nākotnei.

A. Klints.

DAUGAVAS VANAGI

TORONTO DV NODAĻAI JAUNA VALDE

Daugavas Vanagu Toronto nodaļas pilnsapulce, kas notika svētdien, 25. maijā, noritējā zem saprašanās un lietišķības zīmes. Pretēji iepriekšējai pilnsapulcei, kur sapulces vadība neprata novērst nevajadzīgus asumus un personīgus apvainojumus, sapulces vadītājs K. Purmals ar taktu un lietpratību izvadīja visu dienas kārtības punktu izlemšanu. Galvenais uzdevums pilnsapulcei bija ievēlēt jaunu nodaļas valdi, jo līdzšinējai Toronto nodaļas valdei iepriekšējā sapulcē bija izteikta neuzticība.

Jaunajā Toronto nodaļas valdē ievēlēja: I. Jankovski, A. Milleru, J. Fogelu, A. Cuizeli un P. Daugavieti. Valde konstituējās šādi: priekšnieks I. Jankovskis, pr-ka v. un sekr. A. Millers, kultūras daļas vadītājs J. Fogels, kasieris A. Cuizelis un biedrzinis P. Daugavietis.

Pilnsapulce vēl pārrunāja laikraksta Latvija Amerikā paju iegādes noteikumus un DV nama izmantošanu, izsakot vēlēšanos ik nedēļas rīkot biedru vakaru. Pilnsapulce lūdza valdi izkārtot Jāņu svinēšanas jautājumu, lai tos varētu kopīgi nolīgot visa Toronto latviešu saime.

ZIEDOJUMI KARA INVALIDU NAMA IEGĀDEI RIETUMVĀCIJĀ

Ienākuši Daugavas Vanagu Pārstāvībā ASV no atsevišķiem tautiešiem, organizācijām un ziedojumu vācējiem: DV Apvienībām, DV kopām un DV pilnvarotiem.

Turpinājums — sākot ar š. g. 1. aprīli.

Zirnītis Valters $10.00; Kuršinskis E. $1.00; Bulderbergs H. $1.00; Bulderbergs M. $1.00; DV kopa Koulbusā $5.00; DV Apv. Harisburgā $25.00; Zvirbulis Ed. $2.00; Upmanis Augusts $3.00; Jaunzems P. $5.00; Bērziņš J. $10.00; Kauka ģim. $5.00; Freimanis Fr. $5.00; Vīgants Art. $2.00; Meņģelis Alberts $5.00; Vācējs, DV kopa Minotā: Gatarts Jānis un Marija $10.00; Lanka A. $3.00; Janevičs A. $2.00; Markuss A. $2.00; Gailis A. $2.00; Vītols J. $7.00; Mūrmanis Z. $3.00; Miezītis P. $2.00; Sproģis J. $1.00; Virziņš E. $1.00; Krastiņš A. $5.00; Bluķis D. $5.00; Palms A. $10.00; Čoka E. $5.00; Baumanis V. $2.00; Pujats M. $5.00; Otto M. $2.00.

Vācējs, DV pilnv. J. Kravalis, Albanijā: Turlais J. $2.00; Kazričs J. 2.00; Mendriķis K. $1.00; Randes ģimene ... 10.00; Skrulis J. $2; Marazovs J. $2.00; Leitis P. $2.00; Briedis E. $1.00; Zacharkevics V. $1.00; Geiba A. $1.00; Skrudzevskis V. $1.00; Vālodze L. $0.50; Grūbe Frīda $1.00; Keiriss V. $1.00; Gurtiņš A. $1.00; Gerbers A. $1.00; Ventenbergs J. $1; Vieze E. $5.00; Jansons A. un M. $2.00; Lene P. $2.00; Pinkans J. $1.00; Lejnieks M. un V. un Drīviņš E. $5.00; Lejnieks J. $2.00; Lejnieks Art. $1.00; Bake A. $3.00; Puzulis E. $2.00; Vuškalns J. $5.00; Rundans P. $1; Atsevišķi tautieši: Luziņš N. $5; Students B. $3.00; Dombrovska M. $1.00; Zauls P. $2.00; Svagers E. $2.00; Siraks Al. $2.00; Ješinska S. $2.00; Krūmiņš K. $5.00; Laiviņš E. $5.00; Timma A. $5.00; Egle B. $2.00; Kraucs Ernests $1.00; Stede Katrine $5.00; Lange G. $2; Segliņš V. $3.00; Zaube A. $3.00.

Vācējs, DV pilnvarotais V. Jaunzems, Ellenvilē: Jansons K. $2.00; Jaunzems V. $2.00; Landratovs J. $1.00; Neilands R. $1.00; Pavulans R. $1.00; Ukstiņš O. $1.00.

Atsevišķi tautieši: Venners J. $3; Zariņš J. $5.00; Rasa J. $3.00; Poruks R. $10.00; Steinerti A. un K. $5.00; Upmane L. un J. R. $4.00; Brīvkalns Teodors $5.00; Šauriņš A. un J. $10.00; Zaļais L. un K. $10.00; Reichmanis O. $1.00; Caune J. $2.00; Brože E. $5.00; Robiņš Dz. $1.00; Strauss E. $3.00; Purmalis V. $3.00; Saulgozis Ed. $10.00; Dzenīša ģimene $10.00; Taravskis V. $3.00; Līdums J. $5.00; Salavs K. $3.00; Jaunliniņš Erna $2.00; Michelsons K. $5.00; Ozols Ernests $2.00; Kukainis M. V. $2; Vārpsalietis V. $5.00; Vilips P. $1; Didrichsons V. $2.00; Būmanis Osvalds $3.00; Gudermanis A. $5.00; Mēnesis S. $5.00; Zaļkalns K. $2.00; Mencis H. $5.00; Rutkis Fricis $2; Rasa J. $2.00; Rejniks F. $3.00; Kulakovs V. $3.00; Purviņš J. $3; Sevels A. $1.00; Straube H. $1.00; Līkums Vold. $5.00; Lūkums Alfr. $5.00; Andreika K. $2.00; Teichmanis M. $2.00; Lezdkalns A. $3.00; Vatsekas un apkārtnes latvieši — $29.00.

Vācējs, DV Apv. Linkolnā: Bite Edgars $2.00; Samsons A. $2.00; Vanders J. $2.00; Cepure A. $3.00; Pulciņš T. $1.00; Jerockis V. $1.00; Vilance M. $1.00; Richters V. $1.00; Svilis E. $1.00; Driba E. $1.00; tautietis $2.00; Antoniškis Dz. $2.00; Bite Edgars $2.00; Smilga J. $2; Jaunzems Z. $1.00.

(Nobeigums sekos)

KANADĀ

Sekodams Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā aicinājumam, enerģiskais Toronto Latviešu Sporta Kluba priekšnieks E. Šteinhards bija noorganizējis pirmo sabiedrisko talku. 21. maijā talcinieki: sportisti, skauti un gaidas pulcējās Sv. Andrēja baznīcā, līdz ņemdami darba rīkus — spalvas. Talkas uzdevums bija izsūtīt visiem Kanadā dzīvojošiem latviešiem aicinājumus turēties kopā, apvienoties ap vienu kopēju centru — Latviešu Nacionālo Apvienību Kanadā. Talkā piedalījās pavisam 12 sportisti, 7 skauti un 25 gaidas, kopā 44 personas.

Pirms darbu sākšanas, talciniekus īsi uzrunāja LNAK konsultants A. Svenne, izteikdams sirsnīgu pateicību par laipno atsaucību un novēlēdams labas sekmes darbā: „Savās sportistu, skautu un gaidu gaitās," teica konsultants A. Svenne, „jūs esat mācījušies iet kopsolī. Un šodien jūs esat pulcējušies šeit, lai kopsolī veiktu lielu un nozīmīgu sabiedrisku darbu. Lai šis jūsu dižais piemērs rāda visiem tautiešiem Kanadā, ka tikai kopsolī mēs varēsim veikt lielus darbus, ka tikai kopsolī iedami mēs varēsim sasniegt mūsu mērķi."

Pēc paskaidrojumu, norādījumu un instrukciju saņemšanas rosīgie talcinieki ķērās pie darba, adresu rakstīšanas uz aploksnēm. Sportisti pavisam uzrakstīja 380 aploksnes, skauti 410 un gaidas 1151, pavisam kopā 1941 aploksnes, veltījot tādā kārtā sabiedriskam darbam apm. 90 darba stundas.

LNAK valde ir nodomājusi šādas talkas vēl turpināt, aicinot arī pārējās Toronto un apkārtnes organizācijas un tautiešus pieteikt dalībniekus šīm talkām.

Port Arturā un Ft. Viljamā sabiedriskā dzīve kļuvusi par vienu iestādījumu bagātāka, jo š. g. ... aprīlī pie draudzes nodibinājās Dāmu komiteja. Valdē ievēlēja: E. Upmani, M. Vimeri, M. Štāli, V. Melbārdi, V. Verneri, A. Riekstiņu un M. Andersoni. Revizijas komisijā: H. Upīti, O. Riekstiņu un V. Teteri.

3. maijā vietējā baznīcā prāvests Mitulis salaulāja Dz. Upmani ar G. Degunu.

4. maijā Draudzes valde kopā ar Dāmu komiteju rīkoja Ģimenes dienu. Garīgo aktu vadīja prāvests Mitulis. Draudze izsaka viņam sirsnīgāko pateicību par uzupurēšanos sarīkojuma labā.

Pēc akta Dāmu komiteja bija rūpējušies par bagātīgi klātu kafijas galdu. Paralēli azaidam risinājās loteriju un ziedojumu vākšana pēc listēm, ko bija piesūtījusi LNAK. Sarīkojums beidzās labā saskaņā un jaukās, kopīgi noskandinātās tautas dziesmās.

14. jūnijā draudze rīkos kopīgi ar lietuviešiem un igauņiem 14. jūnijā aizvesto tautiešu atceres aktu. Programmā referāti un deklamācijas.

21. jūnijā draudze rīkos Jāņu vakaru A. Vilciņa kga saimniecībā. Vakaram paredzēta īpatnēja programma. Darbosies laimes aka, stendi u. t. t. Jāņu tēvs un Jāņu māte rūpēsies par Jāņu bērnu uzņemšanu.

Draudze izsaka pateicību visiem tautiešiem par aktīvo līdzdalību iepriekšējo sarīkojumu apmeklēšanā un atbalstīšanā, un cer tos redzēt tikpat aktīvus nākošajos.

*

Latviešu Katoļu Studentu Apvienības Dzintars Toronto kopas saviesīgajā vakarā 24. maijā stāstu Laime palika zem drupām lasīja rakstniece B. Senkeviča un tautas dziesmas dziedāja Anastasija Rēķe. Vakaru kuplināja ar tautas dziesmu grotesku, kas tautas tērpos labi izdevās. Izsolē pārdeva dažādas piemiņas lietas un puķes. Priekšnesumiem sekoja deja.

Kā vienmēr katoļu vakari, arī šis sarīkojums bija labi apmeklēts, neizpalika arī katoļiem raksturīgā sirsnība.

Vakara atlikums domāts Studiju dienām, ko LKSA Amerikā un Kanadā paredzējusi rīkot š. g. augustā.

Saimniecisks uzplaukums Kanadas prerijās

Pirms desmit vai piecpadsmit gadiem mēdza teikt, ka „Prērijas nekad neko nesasniegs" vai, ka labākajā gadījumā lielā platība starp Ontario provinces rietumu robežu un Klinšu kalniem būs pārējās Kanadas nabaga radi. Desmitiem tūkstošiem ļaužu jau bija pametuši šo apgabalu un tālākie tūkstoši izvācās, lai dotos meklēt labākas iespējas, labāku algu, lētāku dzīvi Kanadas austrumos vai Savienotās Valstīs.

Pat vēl 1945. gadā bija šaubas, vai trīs Prēriju provinces: Manitoba, Saskačevana un Alberta kādreiz būs kaut kas vairāk par plašu lauksaimniecības apgabalu ar ierobežotām rūpniecības iespējām. Ļaudis raudzījās vēl arvienu uz Britu Kolumbiju un Ontario kā uz divi tiešām uzplaukstošām Kanadas daļām.

Tad 1946. un 1947. gadā kaut kas notika: uzurba naftu prēriju līdzenumos pie Edmontonas. Jauno metallu, ieskaitot urānu, pieprasījumi aizvien pieaug, un jaunu raktuvju veidošanas temps Ziemeļmanitobā un Ziemeļsaskačevanā strauji ceļas. Lauku saimniecību cenas turas uz augsta līmeņa, tāpat arī ražas turas uz rekorda līmeņa. Rietumu pilsētas līdzīgi Vinipegai enerģiski rūpējas par jaunu rūpniecības pasākumu izveidošanu. Albertas melnās naftas urdziņas pārvēršas strautos, tad upēs un tagad jau līdzinās gandrīz plūdiem.

Šodien labklājības paisuma vilnis cel prērijas uz augšu.

Prēriju ļaudis pēc būtības ir visai optimistiski noskaņoti. Pēdējos 20 gados tie pārvarējuši pārmērīgi daudz grūtību, un tāpēc nav domājams, ka viņiem būtu tieksme pārspīlēt savus panākumus. Tie ir redzējuši tik daudz ziepju burbuļu, ka netic vairs straujai cenu kāpšanai un lieliem preču pieprasījumiem, pirms tie nav pārvērtušies solidā saimnieciskā uzplaukumā.

MANITOBA

No visām trim prēriju provincēm visvairāk uz austrumiem izvirzīta un zemes platības ziņā vismazākā ir Manitoba, kam, salīdzinot ar pārējām divām provincēm, ir vislabāki līdzsvarota saimniecība.

Manitoba, kuras rūpniecības ražošanas apmēri sniedzas pie $600.000.000.— gadā, ir visvairāk industrializētā prēriju province, un tās galvaspilsēta Vinipega ar 380.000 iedzīvotāju ir galvenais rūpniecības centrs.

Kopš 1948. gada jauni kapitāla ieguldījumi Manitobā sasnieguši $56,8 miljoni, no tiem $16,7 milj. pagājušā gadā. Kopš 1946. gada šinī provincē nodibinājušies 245 jauni rūpniecības uzņēmumi. Vinipegā trīskārtīgos apmēros paplašinājušies apģērbu rūpniecība, un tagad šī pilsēta ir vienā no visas valsts galvenajiem apģērbu rūpniecības centriem. Kopš 1939. gada Vinipegā pagatavoto apģērbu bruto vērtība pieaugusi par 542 procentiem. Ievērības cienīgi ir arī ražošanas pieaugumi mēbeļu, elektrības, skārda preču, jēldzelzs, tērauda un naftas nozarēs.

Kopš dažiem mēnešiem plaši pārrunā Manitobas niķeļa un vara rūdas lauku izmantošanu. Tie atrodas kādas 500 jūdzes uz ziemeļiem no Vinipegas. Liekas, ka šīs atradnes solās būt no lielākajām pasaulē, un tas ir laikā, kad Rietumu nācijas sajūt šo metallu ārkārtīgu trūkumu.

Gandrīz puse Manitobas 776.000 iedzīvotāju dzīvo pilsētās un ciemos, un lauksaimniecības loma šinī provincē nebija tik svarīga kā abās pārējās provincēs, bet tās saimniecība ir vispusīgāka, un tāpēc arī stabilāka. Tomēr lauksaimniecības ražojumu vērtība sniedzas simtos miljonos dolāru gadā, ko ieņem par kviešiem un citiem graudkopības produktiem, sviesta, liellopu gaļas u. t. t.

Starplaikā arī Manitobu skāris naftas meklēšanas maģiskais zizlis, un šogad dažus miljonus dolāru izdos dienvidrietumu stūrī, kur jau sen bija uzieta dabiskā zemes gāze, un pastāvēja aizdomas, ka atrodama arī nafta.

SASKAČEVANA

Saskačevana ir Manitobas kaimiņu province un Kanadas lielākais lauksaimniecības produktu ražotājs. Tā arī piedzīvo neparastu saimniecisku uzplaukumu. Naftas meklēšanas drudzis ir pārsviedies šurpu no Albertas provinces; šogad izdos ap $60 miljonu, lai urbtu Saskačevanas prērijās. Jau atrasti lielāki vairumi dabiskās gāzes, ko novada pa vadiem uz lielākām pilsētām. Šī gāze būs vajadzīga jaunajām rūpnīcām visās trijās prēriju provincēs. Nevienai provincei šis atradums nav arī tik ļoti vajadzīgs, kā tieši Saskačevanai, kas pārāk ilgus gadus bija atkarīga tikai no lauksaimniecības.

1951. g. Saskačevanā naftas šažošana sasniedza 1.240.000 mucu un gāzes rezerves tuvu pie 60 miljardu kubikpēdu.

Provinces tālākā ziemeļu daļā izveidotas visbagātākās urāna rūdas raktuves. Lielāki pamatmetallu meklējumi izdarīti arī Ziemeļsaskačevanā, un pagājušā gadā prospektori pieteikuši pāri par 2.000 prasību. Saskačevanas raktuvju ražojumu vērtība jau tagad sniedzas pie $50 miljoniem gadā un tuvākos pāris gados šo skaitli iespējams divkāršot.

Ja Saskačevana cieta „vienas kultūras" saimniecības dēļ (tā ir pasaules lielākais augstvērtīgo kviešu ražotājs), un ja tagad viss mainās, kvieši tomēr paliek galvenais ienākumu avots, un pagājušā gadā par spīti visai nelabvēlīgajiem laika apstākļiem tās lauksaimnieki ir ražojuši 329 miljonu bušeļu kviešu, līdz šim vēl nepieredzētu rekorda skaitli.

ALBERTA

Neviena Kanadas province nav paziņojusi tādu saimniecisku uzplaukumu kā Albertas province. To veicinājusi it īpaši naftas lauku atklāšana Ledukā, Redvoterā, Jāseņa salā, Zelta vārpā un Ačesonā. Ziemeļamerikas acis ir pievērstas šai visvairāk uz rietumiem esošai prēriju provincei.

Sākot ar pāris miljoniem mucu gadā, kopš 1947. gada Albertas province strauji pacēlusi savu jēlnaftas ražošanu līdz 46 miljoniem mucu 1951. gadā, pie kam gandrīz katru nedēļu atklāj pa jaunai akai. Albertas province tagad jau ražo pietiekami daudz naftas, lai ar to varētu segt vairāk par pusi Kanadas naftas produktu patēriņa.

"Nafta un dabiskā gāze, it īpaši pēdējā, pievelk rūpniecību, un lielus jaunus ķīmisku naftas produktu uzņēmums, rafinērijas, kausētavas un citus rūpniecības uzņēmumus Albertā cel tik ātri, cik vien ātri var sagādāt vajadzīgo darba spēku un materiālus. Albertas province var piedāvāt rūpniecībai neaprobežotos apmēros lētu kurināmo dabisko gāzi un stabilu darba tirgu.

Albertas provinces divas galvenās pilsētas: Edmontona un Kalgarija ierindojamas starp Kanadas visātrāki augošām pilsētām. Edmontonā, kopš 1941. g. iedzīvotāju skaits no 93.000 pieaudzis līdz 170.000. Kalgarija cieši seko viņas pēdās ar pieaugumu no 88.000 līdz 140.000 iedzīvotājiem tajā pašā laikā.

Albertas provinces saimniecība, ko valdības iestādes apzīmē par potenciāli visveselīgāko visā Kanadā, balstās arī uz lieliem akmeņoglu krājumiem. Vismaz 15 proc. visas pasaules akmeņoglu atrodas minētā provincē; pagājušā gada ogļu raža novērtēta uz $41 miljonu.

Un, protams, lauksaimniecība savukārt pievieno savu ražojumu miljonus pārējiem (1951. gadā — $460 milj.). Albertas province ir sevišķā stāvoklī, jo lielās platībās ierīkotā apūdeņošana, novēršot ļoti daudz briesmu, ko rada sausums.

Lai arī cik gaiša būtu Kanadas rietumu tagadnes aina, tas tomēr vēl ir tikai sākums: pašreizējie ražošanas sasniegumi ir sīkums samērā ar izredzēm nākamajos 10 vai 5 gados. Kanadas rietumi vēl vienmēr ir snaudošs milzis.

C. S.

Ironija nevietā

Šādu atziņu manī izsauca V. Zirnīša kunga raksts — Amerikas dzīves virpulī, Latvijas Amerikā 14. maija numurā. Zirnīša kungs, saniknots par apdrošināšanas sabiedrību aģentu uzbāzību, ar jūtamu ironiju izsakās par tiem, kam ir savs auto, ledus skapis, „pirmie papīri," kaut kāda veida apdrošināšanas polise utt. Negribu šeit aizstāvēt aģenta uzskatus un padomus, jo tas ir veikalnieks un tam jārīkojas tā, kā to prasa viņa veikals. Reizē arī nevaru piekrist V. Zirnīša kunga atziņām, jo tālāk no vietējām paražām, jo labāk. Primitīvi izsakoties, kaut arī man, tāpat kā Zirnīša kungam, daudz labāk garšotu miežu putra un gabals īstas rudzu maizes, bet vai tamdēļ, ka tādas te nav, lai es neēstu neko?

Runājot par auto un ledus skapjiem, katrs var rīkoties tā, kā viņš atrod par ērtāku. Citādi tas ir jau runājot par „pirmiem papīriem." Kaut arī pats esmu šeit jau trīs gadus un šādu papīru man vēl nav, tomēr uzskatu to par nepareizu soli. Esmu tanīs uzskatos, ka nekādi papīri tos, kas sirdī būs īsti latvieši, mūsu dzimtenes rītausmas dienā šai krastā neaizturēs, bet ļoti daudzos gadījumos, kamēr jādzīvo šeit, tiem var būt pārāk nopietna nozīme. Zinu kādu tautieti, kurš bija jāievieto sanatorijā un tur pirmais jautājums bija, vai ir „pirmie papīri." Kurš gan no mums ir pasargāts no šādām un līdzīgām likstām, un kurš no mums ir tik bagāts, lai personīgi segtu sanatorijas izdevumus mēnešiem un gadiem?

Pārāk nopietns jautājums ir arī apdrošināšanas polises.

Vai tamdēļ, ka šeit nav tādas apdrošināšanas kārtība kādu mēs pazinām Latvijā, mēs nepārdomāti ignorēsim visu pastāvošo? — Lai atceramies tikai, cik daudz obligāti atvilka no mūsu algām par labu slimo kasēm, un cik vēl piemaksāja darba devējs. Ja tikpat daudz šeit mēs labprātīgi izdotu apdrošināšanai, vai tad stipri jūtami mēs nebūtu nodrošinājuši savu stāvokli? — Lai atceramies, ka dažas slimo kases aprūpēja savus dalībniekus nesamērīgi labāk kā citas, bet mums nebija izvēles pāriet uz labāko.

Ignorēt pastāvošo kārtību un nenodrošināties tikai tādēļ, ka nav tā, kā bija dzimtenē, ir vislielākā nepratība. Protams, izvēloties apdrošināšanas sabiedrību, jābūt acīm vaļā un nav jāklausa aģentu ikreizējie solījumi, bet pašam jāizpēti katras sabiedrības noteikumi. Personīgi varētu ieteikt sabiedrību Zilajis Krusts, kas jo izdevīga ģimenēm, jo maksājumu lielums nav atkarīgs no bērnu skaita (piezīmēju, ka neesmu nevienas sabiedrības aģents). Tāpat silti varētu ieteikt nepalaist garām iespēju apdrošināties darba vietu darbinieku savstarpējās apdrošināšanas biedrībās, jo ir, kur maksājumi samērā zemāki. Parasti ieteicams apdrošināties divās vai pat vairākās sabiedrībās, jo viena nekad nesedz pilnīgi visus slimnīcas izdevumus un vienīgi tā rīkojoties var sevi nodrošināt nedienai.

Protams, visas apdrošināšanas sabiedrības ir tīrie peļņas uzņēmumi, kas darbojas ar samērā ļoti prāviem atlikumiem. Stāvokļa uzlabošanai te daudz ko varētu darīt mēs paši, jā mūsos mājotu veselīgais saprāts un kopības gars, ko gan vēl līdzšinējie pārdzīvojumi mums nav iemācījuši. Jā Zilais Krusts savu darbību varēja uzsākt ar 1000 dalībniekiem un $3.000 kapitālu, tad jau daudz vieglāk to varētu nokārtot ALA saviem biedriem. Te nemaz nevajadzētu runāt par kādas apdrošināšanas sabiedrības dibināšanu, bet varētu noorganizēt pašpalīdzības fondu saviem biedriem, kādi jau pastāv pie daudzām draudzēm un biedrībām. Tad atkristu sīkie fondiņi, kuri samērā niecīgā dalībnieku skaita dēļ nevar uzņemties tādus riskus, kā to varētu kopējs fonds.

Jau Latvijā ģimeņu apgādnieki, kas nedzīvoja vienai dienai, neskatoties uz labvēlīgiem sociāliem nodrošināšanas likumiem, centās paši nodrošināt savus piederīgos, ģimenes apgādnieka nāves gadījumā. Tāpat bija pazīstami vidusskolas, augstskolas un pūra naudas nodrošinājumi. Vēl vairāk tas ir nepieciešams šai zemē, jo ģimenes apgādnieka nāves gadījumā visa ģimene var nonākt pilnīgā bezizejas stāvoklī. Pašreiz mūsu spēkos nestāv nodrošināties pilnīgi, bet mazākais tik daudz, kā nodrošināties negadījuma pārejas laikam, gan mēs spējam. Nevar kalkulēt, cik te nopelnīs apdrošināšanas sabiedrība, jo mums nevienam nav līguma ar Dievu, un neviens nevaram pateikt, kad mums pienāks nestunda. Te nu pašierosmes iespējas vājas, jo savākt tik lielu nodrošinājuma kapitālu, kā to prasa vietējie likumi, vēl nestāv mūsu spēkos. Atliek vienīgi saistīties ar jau pastāvošām apdrošināšanas sabiedrībām, kuras visas padotas stingrai kontrolei. Vienu ko varētu ieteikt, neiekrist uz aģenta solījumiem, ka šī sabiedrība tā lētākā. Šai nozarē konkurence ir tik liela, ka kāda var teikt, ka tai būs kādi trūkumi. Visieteicamākais saistīties ar kādu no vecākām sabiedrībām, kurām ir solids vārds un līdz ar to arī garantēta drošība.

Nav mūsu spēkos grozīt šejienes kārtību tā, kā mums patiktos, bet tādēļ nepaliksim karājoties kā zara galā, bet domāsim jau laicīgi par savu un savas ģimenes rītdienu, izvēloties labāko nodrošināšanas veidu, kādu dod šejienes apstākļi.

Jānis Vālēns

BAGĀTS MŪŽS

Direktoram A. Dreimanim 70 gadu

„Gadi pagājuši nomalē no sadzīves plašā lielceļa, kur visādi „lieli" lepni brauc," saka pēdējās latviešu ģimnazijas direktors Ansis Dreimanis Vācijā, Augustdorfā.

22. maijā A. Dreimanim piepildījās 70 mūža gadi, no kuriem 50 aizgājuši skolotāja darbā, no tiem 30 gadus ģimnazijas direktora postenī.

A. Dreimanis dzimis 1882. g. 22. maijā, Talsu apriņķī. Pēc Baltijas (Kuldīgā) skolotāju semināra beigšanas 1903. gadā uzsāk tautskolotāja gaitas Laidzē un Talsos, paralēli sagatavodamies ar pašmācību ģimnazijas gala pārbaudījumiem. Tos iztur 1905. g.

1907. gadā uzsāk matemātikas un dabaszinību studijas Pēterburgas universitātē, ko beidz 1912. gadā. Kā bijušam valdības stipendiātam A. Dreimanim zināms laiks jānostrādā Vologdas ģimnazijā. Pirmā Pasaules kara laikā, 1915. g. arī Vologdā ierodas latviešu bēgļi. A. Dreimanis aktīvi piedalās bēgļu aprūpes darbā un latviešu skolas noorganizēšanā. Brīvajā laikā arī pats strādā šinī skolā. 1917. gadā dodas atpakaļ uz Baltiju. Īsu laiku darbojas Igaunijā — Vezenbergas ģimnazijā, L. Auseja reālskolā Cēsis un Rīgas pilsētas 3. vidusskolā.

1921. g. A. Dreimanis pārnāk uz Talsiem par valsts ģimnazijas direktoru, šinī postenī palikdams līdz 1944. g. rudenim, izņemot „baigo" gadu. Talsos, bez skolas darba, Dreimanis aktīvi darbojas sabiedriskā laukā, būdams ilgāku laiku par latviešu biedrības priekšnieku un pilsētas pašvaldības locekli. Apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni. 1944. g. rudenī uzsāk trimdinieka gaitas. Arī trimdā Dreimanis piekeras savam iemīļotam darbam un 1945. g. oktobrī viņu ievēl par Grēvenes nometnes ģimnazijas direktoru, kādā postenī paliek līdz nometnes likvidācijai un no 1949. g. rudens vada pēdējo latviešu ģimnaziju brīvajā pasaulē, Augustdorfā, Vācijā. — A. Dreimanis sarakstījis pilnu fizikas kursu vidusskolām, kas iznācis 6 grāmatās (1920.—1929. g.).

Savus pienākumus Dreimanis veicis ar īsta latvieša stāju, savas dzīves pamatā likdams patiesību: „Runāt ir sudrabs, klusu ciest zelts".

Tā savā „nomalē" dzīvodams, A. Dreimanis Talsu valsts ģimnazijā izaudzinājis pāri par 800 beigušu jauniešu, un pēdējie trimdas gadi nav bijuši mazāk svētīgi. Protams, Dreimanis to gan uzskata par skolas kollektīva nopelnu.

A. Dreimanim ir 2 meitas un dēls. Vecākā meita jau beigusi Minsteres universitātes medicīnas fakultāti, jaunākā — tuvojas studiju beigām, un dēls turpina inženieru zinātnu studijas.

Varam vēlēties, lai Dievs dod jubilāram daudz spēka, veselību un veiksmi vēl ilgam mūžam, audzinot mūsu jaunatni latviskā tikumā jaunajai dzīvei, jaunajai Latvijai.

A. A.

ZARNU AIZSPROSTOJUMS (ILEUS) PĒC AUGĻU UN ŪDENS IEBAUDĪŠANAS

Katram ārstam zināmi gadījumi no prakses, kad pēc augļu un tūlītēja ūdens iebaudījuma dažas personas pēkšņi saslimst ar t. s. „akūtu vēderu", ar zarnu stiprām sāpēm un lielu uzpūtumu (meteorismu), kas vieglākos gadījumos no zināmiem pretlīdzekļiem pāriet, turpretim grūtos gadījumos beidzas ar operāciju vai nāvi. Katru gadu lasāmi dienas laikarkstos gadījumi, kad bērni vai pieaugušie pēc bagātīgi iebaudītiem augļiem un gurķu salātiem ir grūti saslimuši, ja viņi pie tam dzēruši ūdeni vai alu. Bieži šie ziņojumi tiek apšaubīti un pārbaudot daži izrādījušies nepatiesi. Tā vienā gadījumā izrādījies galvas smadzeņu plēvju tuberkulozes iekaisums, citā septisks aborts un vēl kādā citā aortas aneurismas plīsums. No otras puses, augļus ir ēduši un ūdeni dzēruši ļoti daudzi cilvēki bez kādiem traucējumiem. Prof. W. Heupke stāsta par savu gadījumu, kad kāds jauns cilvēks apēdis 2 mārciņas ķiršu, kas nebija vairs sevišķi svaigi un dzēris pie tam ļoti daudz ūdens. Pēc dažām stundām jauneklis saslimis ar ļoti stiprām vēdera sāpēm un ticis ievietots slimnīcā. 8 stundas pēc ķiršu ēšanas no kuņģa ar zondu izpumpēja lielu daudzumu slikti sagremotu rūgstošu ķiršu. Ar siltumu un belladonnu slimība īsā laikā pārgāja. Arī Reindorfs min savu gadījumu. Kāds karavīrs Austrumu Galicijā apēdis vairākas mārciņas ābolu un pie tam dzēris ļoti daudz ūdens. Tas saslima ar stiprām vēdera sāpēm, drīz iestājās vemšana, pie kam vēmeklos bija izkārnījumi, un tas mira 24 st. laikā. Pie sekcijas atrasta zarnas apmešanās ap apakšējo zarnas cilpu par 180 gr., pie kam zarna virspus sašaurinājuma bija ārkārtīgi izplātīta no gāzes un šķidriem izkārnījumiem, kuros atradās ābolu maltītes atliekas.

Dr. Leusdens min šādu novērojumu: Kāds 65 gadi vecs vīrs bija agri no rīta ēdis daudz ērkšķogu un dzēris daudz alus. Ap plkst. 5 pēcpusdienā tam uznāca vēdera sāpes un vemšana, pie kam bija aizturēta caureja un gāzu noškiršanās. Pie operācijas izrādījās, ka dažas zarnu cilpas izplātītas, dažas krampjveidīgi sašaurinātas, bet zarnas aizsprostojuma nav. Ar klistīriem tika izskalotas lielas masas izkārnījumu un ērkšķogu atliekas. Pēc neilga uzlabojuma slimnieks pēc dažām dienām mira no sirds vājuma uz plaušu iekaisuma pamata.

Brunners ziņo par 5 gadījumiem, kuri bija cēlušies no rūgstošas augļu sulas, kurai bija daudz rauga klāt. Hildebrandt's stāsta par slimnieku, kas bija apēdis mārciņu rozīņu un lielu daudzumu žāvētu plūmju, pēc kam radās aizsprostojumam līdzīga aina ar asiņu un glotu noškiršanos. Brunzel's ziņo par savu gadījumu, kad 68 gadi vecs vīrs bija apēdis ļoti lielu porciju gurķu salātu, ne visai svaigu. Visi šie gadījumi pēc lielākām vai mazākām rūpēm beigušies slimnīcā ar izveseļošanos.

Man personīgi priekš 20 gadiem bija šāds gadījums. Pa tālruni lūdza sniegt steidzīgu palīdzību kādai jaunavai, kas pēc pusdienas maltītes bija pēkšņi saslimusi ar ļoti stiprām sāpēm pakrūtē un elpas trūkumu. Ieradies, konstatēju ļoti slimu jaunavu ar iezilganām lūpām un ļoti cietu un uzpūstu kuņģa un vēdera rajonu. Vecāki stāstīja, ka meita pusdienā esot ēdusi ļoti daudz zaļu ābolu, svaigu gurķu un zaļu burkānu, kā arī dzērusi ūdeni. Lai dabūtu daļu barības atpakaļ, es mēģināju ievest kuņģī zondu, lai kuņģi izskalotu. Bet, kā par brīnumu, zondu nevarēju izdabūt cauri kuņģa mutei, t. i. barības vada ieejai zarnā, jo tā, acīmredzot, bija krampjveidīgi sažņaugusies cieti. Par laimi man bija līdz morfijs, es iešļircināju morfiju un mēģināju no jauna ievest zondu, kas man tūlīt arī izdevās, un nu pēc lielā spiedienā no kuņģa nāca ārā gan pa zondu, gan garām zondam gurķu, ābolu un burkānu gabali, ar kuriem drīz piepildījās pilns ūdens spainis, un man pretī jau smaidīja, vēl asaru pilnās, jaunavas acis.

Šie ziņojumi rāda, ka tiešām var attīstīties zarnu aizsprostojumam līdzīga aina pēc augļu un gurķu iebaudījuma kopā ar daudz ūdens. Kā to nu izskaidrot?

Agrāk tika apgalvots, ka augļi ūdenī sabriest un mēchaniski noslēdz zarnu.

Prof. W. Haupke izdarījis šinī virzienā pētījumus ar vairākām augļu šķirnēm, kuras sagremošanas atstātas ūdenī vai kuņģa sulā 6 stundas ilgi un tad izmērīti viņu apjomi. Izrādījies, ka augļu — ogu, ābolu, banānu, gurķu — sabriedums nekādu lomu te nespēlē, bet gan augļu un gurķu s a i r š a n a (sadalīšanās process) mikrobu iespaidā.

Tātad grūtās slimības parādības pēc augļu un ūdens pārbaudīšanas celās no šo vielu stipras rūgšanas zem dažādu baktēriju iespaida, kam drīz pievienojas pūšanas procesi, kas kairina un bojā zarnu glotādu. Labvēlīgi apstākļi šiem procesiem ir tievā zarnā, tikai te rūgšanas procesi var radīt grūto slimības ainu. Ja rūgšana rodas kuņģī, kuņģis no tās atbrīvojās parasti ar vemšanu; ja rūgšana rodas resnā zarnā, satrūdējušās masas tiek izmestas no zarnas ar caureju.

Visos minētos slimības gadījumos raksturīgā parādība ir vēdera uzpūtums, kas attīstās ātri un lielā mērā nepilnās 24 stundās. Uzpūtums ir lielāks pie zarnu iesprūduma brukas vārtos, pat pēc 4 un vairākām dienām. Lai uzpūtums attīstītos, vajadzīgas viegli sairstošas barības vielas un tievās zarnās bagātīga baktēriju saime, kas attīsta gāzes lielā vairumā. Slimība var attīstīties arī tad, ja barības vielas pirms ēšanas jau atrodas rūgšanas stadijā, kad tanīs iekļuvušas rūgšanas baktērijas, sevišķi lielu lomu spēlē rauga sēnītes. Iespējams, ka dažām personām tievā zarnā jau iepriekš ir stipri savairojusies zarnu flora. Ūdens iespaids tie kizskaidrots tā, ka liels vairums iedzertā ūdens vai cita šķidruma atšķaida sagremošanas sulas, kuru baktēriju novājināšanas un iznīcināšanas spējas ar to samazinās, kādēļ gāzes attīstība notiek ļoti strauji, tievā zarna top pārāk izstaipīta un zarnas kustība (perialstika) paralizēta, kam seko zarnas atonisks vai spastisks noslēgums.

Šis novērojums arī dod iespēju saprast, kā pēc nedaudz augļu un ūdens iebaudījuma nekādi traucējumi neattīstas. Un ja tas arī notiktu, tad zarnas diezgan ātri to pārvar, jo gāzes attīstība notiek nelielos apmēros. Tikai tad, kad zarnas ir pārpildītas, attīstās aizsprostojuma grūtā aina (prof. W Haupke).

Dr. D. Biskaps

SAVIENOTĀS VALSTĪS

KULTŪRAS DZĪVE FILADELFIJĀ

No kultūras darbiniekiem jāmin Amerikas Latviešu Apvienības sekretārs kapt. Andrejs Rudzis, bij. Latvijas Kareivja redaktors, kas patlaban ļoti aktīvs sabiedriskajā dzīvē. Mākslas vēsturnieks un psichologs Dr. Jānis Siliņš nav varējis līdz šim vēl atrast nodarbošanos savā īstajā speciālitātē un izmanto savas matemātikas zināšanas kādā precizijas instrumentu rūpnīcā kā inspektors. Viņš laiku pa laikam uzraksta kādu rakstu un organizē lekciju ciklus Filadelfijas mākslas mūzejos, kā arī lasa referātus šejienes organizācijās. Tautas Augstskolas pasākums, ko organizēja māc. A. Kalngars, cieta neveiksmi, jo nebija organizēts uz vispārības bāzes, bet tikai kā grupas pasākums. Bij. Baltijas Uuniversitātes lektors filologs Dr. Nikolajs Vīksniņš arī nav varējis atrast darbu savā speciālitātē un strādā kā sētnieks. Arī viņš ir aktīvs sabiedriskajā dzīvē un lasa referātus. Par tēlnieku un krāsotāju darbojas arī literātūras kritiķis Edgars Sūna, kas ļoti skopi nāk klajā ar savām lieliskajām zināšanām literātūras un valodas jautājumos. Filosofijas studijas graduēto skolā tuvākā nākotnē beigs baptistu māc. Augusts Šverns. Vēsturnieks Edgars Andersons ir viens no nedaudzajiem, kas strādā intelliģentā darbā sakarā ar viņa valodu zināšanām. Kāda liela koncerna interesēs viņš ieguvis stipendiju ķīmijas studijām, tādēļ arī viņa pašreizējie darba lauki ir ķīmija un ārtirdzniecība. Viņš pabeidzis rediģēt lielu latviešu zinātnieku kopdarbu angļu valodā Cross—Road Country Latvia, bet nobeigšanas stadijā ir arī kāda cita liela grāmata. Latviešu sabiedrībā viņš mazāk aktīvs, bet bieži referējis par Baltijas problēmām amerikāņu sabiedrībai. No ārstiem kā asistenti slimnīcās strādā J. Miķelsons un Anastasija Šmite—Siliņa, bij. LU medicīnas fakultātes asistente, bet bij. Zviedru karaliskā farmācijas institūta asistente cand. pharm. Velta Andersone strādā kā bioķīmiķe. Ķīmijas studijas graduēto skolā gatavojas nobeigt arī agronoms Jānis Cerbulis, tāpat zobārstniecības studijas amerikāņu augstskolā turpina zobārste A. Ozola, lai iegūtu ārstes tiesības.

No māksliniekiem jāatzīmē soprāns Rita Dzilna—Zaprauska, kas uzstājusies jau vairākos koncertos, nesen dziedāja American Opera Guild sarīkojumā, bet rudenī jau sāks pastāvīgas gaitas uz šejienes operas skatuves. Jāatzīmē arī mecosoprāns Irma Ozola—Kolberga, kas arī ir aktīva koncertos. No klavierniecēm minamas redzamā Velta Plūdone—Silis un ļoti aktīvā Ina Elks—Elksnīte. Filadelfijā darbojas arī komponists Valentīns Bērzkalns, kas turpina Latvijā pasāktās studijas senajā latviešu tautas mūzikā, un šad tad sniedz lieliskus referātus par mūzikas problēmām. Nesen no Anglijas iebrauca arī komponists Viktors Baštiks. Vijolnieks Edgars Ozoliņš sesonas laikā spēlē Nešvilles simfoniskajā orķestrī. Dirigents Jānis Ūdris diriģē Sv. Jāņa draudzes kori un Filadelfijas vīru dubultkvartetu. Pasu nolaidības dēļ latvieši nesen noseboja lieliskas iespējas nodemonstrēties kā dziedātājai tautai lieliskajā Singing City festivālā, kur piedalās visu tautu pārstāvji. Baptistu kori diriģē Hermanis Karlsons. Tas katru gadu piedalās lielajos baptistu dziesmu svētkos, bet patlaban iestudē kantāti Dāvids. No tēlotājiem māksliniekiem jāmin grafiķis Harijs Gricevičs, kas nesen ieguva pirmo godalgu kādā preču nama izsludinātā sacensībā sienas gleznojumā m. Viņš darinājis daudzus vāka zīmējumus pēdējā laika izdevumiem grāmatniecībā. Aktīvs drāmatiskajā mākslā ir Filips Andermanis.

No rakstniekiem Filadelfijā darbojas Karola Dāle, kas ikdienas dzīvē ir vijolīšu saimotāja kādā dārzniecībā, un Jonāss Miesnieks, kas savukārt saino grāmatas kādā grāmatu apgādā. Tā abi dzejnieki guvuši puslīdz poētiskus darbus. Filadelfijas tuvumā dzīvo dzejnieks Teodors Zeltiņš, gan ļoti jaukā vietā, bet tomēr vēl joprojām kalpa saistībās. Nesen viņš sarakstījis romānu, bet tagad top jauna luga. Latviešu kultūras darbinieki Filadelfijā smagi strādā, bet tomēr atlicina enerģiju un laiku savai kultūras misijai tautiešu vidū.

Jaunā un vecā ticības apliecība

Ar mazliet uzsvērtu valsirdības toni un ilgi zaļot un ziedēt nomākta auga, pēkšņi saulē uzšāvušos vitālitāti, mūsu dziedonis Mariss Vētra, kā cīņu un pozitīvu notikumu paziņo Laikā savu pāriešanu Kanadas valsts pavalstniecībā. Nepiederu pie tiem, kam šis notikums izraisītu sevišķu sašutumu, un vēl mazāk domāju, ka šis vīrs ar to spētu padziļināt latviešu tautas nodotību un pamestību pret Rietumu demokratisko satversmju antikvāriātiem. Tieši otrādi, Mariss Vētra ir darījis varbūt vairāk kā jebkurš cits, lai kanadiešus iepazīstinātu ar latviešu vārdu un spējām. Taču ar viņa paša vārdiem izsakoties ,nu reiz ir pienācis brīdis, pēc tik ilgas nodzīvošanas Kanadā, kad ir vērtēts un pārvērtēts, celts un noārdīts (bankrotēts), lai iegūtu lielāku kustības brīvību jaunajā kontinentā, nebūtu daudz lieki jānodarbojas ar pirkstu nospiedumiem. To vietā viņš izšķīries un devis Kanadai savu sirds nospiedumu, jo tas ir katras valsts pavalstniecības morālais un ētiskais simbols.

Šis nepieciešamības cēloņi, kā redzam, ir vienkārši un pieticīgi. Tik tālu tā arī pavisam personīga lieta, par kuras proklamēšanu kādam farmas Jānim vai raktuvju Pēterim būtu jāsamaksā laikraksta sludinājumu daļai.

Tikai pārāk trūcīga ir Marisa Vētras motivācija, kāds viņa jaunajai pavalstniecībai sakars ar Toronto rīkotām latviešu dienām?? Vai tiem pasīvajiem, kas šādās sanāksmēs nepiedalās, par šķērsli ir Latvijas pavalstniecība?

Ja tas tā, tad pasteidzieties, bāliņi, tiksit ātrāk visi vienā pulciņā! Dziedonis gan sakās izpratis patiesību, ka šaut nevarot tik ātri, kā lādēt, bet vēl ļaunāk ir tēmēt ar tukšu ieroci, jo tad vienlīdz tuvu stāv traģēdija un komēdija. Marisa Vētras pavalstniecības maiņai, ne nākamās Latvijas cerību labad, pie Krievzemē mirstošo mokām, ne Kanadā dzīvojošo latviešu gara un nacionālās vērtības stiprināšanā nav nekādas izšķirīgas nozīmes! Tā ir lapsas ala ar divām izejām, un katram cilvēkam ir tieksme pēc šīs vienkāršās un vajadzības brīdī labi lietojāmās reālitātes. Pieredze par agrākiem latviešu Izceļotājiem rāda, ka Džonesa tēvi ir retums. Un ja arī viņu būtu daudz, tad esiet droši, ka nākamās Latvijas laukos viņi zemnīcas necels un lemesnīcas netēsīs.

Vai jaunās pavalstniecības ar tīrajiem pirkstiem un brīvo kustību, atdos mums savu pašvērtības sajūtu un lepnumu, par to runāsim pēc pieciem, vai vairāk gadiem. Vēl ir par agru gavilēt. Laiks izbalina un saēd vēl cietākas lietas kā papīrus. Bet nobeigumā pastāstīšu kādu, varbūt, daudziem atbaidīgu piemēru par mums nesimpatisko valsts pilsoni.

1920. gadā manā tēva mājās ieklīda un veselu gadu sūri nostrādāja kāds krievu apakšpulkvedis, no sakauto Balachoviča baltgvardistu grupas. Vaļas brīžos viņš bieži un kaislīgi strīdējās ar manu tēvu par savas zemes likteņiem un politiku. Diemžēl, es toreiz biju tikai puse ganu skolas un pasaules gudrības mani māz interesēja. 1950. gadā, Bedburgas bēgļu nometnē nejaušā kārtā pie nolādētās „džina" krūzītes sastapos ar kādu krievu tautības sirmgalvi. Tas bija tas pats „podpolkovnieks" Ņikitins, manā tēvā puisis. Viņš nebija ne Latvijas, ne Vācijas, ne savas visilgākās trimdas zemes — Francijas pilsonis. Pēdējā karā tas atkal aplamā kārtā bija iekūlies Vlasoviešos un skaitījās divkāršs noziedznieks. Kad es tam vaicāju, kādēļ viņš tik ilgā laikā nekur sev nav nordošinājies vēcumam paliekamu vietu, viņš man parupji, bet rāmi atbildēja: „Kad tu būsi tikpat ilgi gaidījis Latvijas, kā es Krievijas, tad zināsi, ka ticību, mieru un varēšanu dod nevis krekls, bet sirds."

Valentīns Pelēcis

Tracis ar kanadiešiem Vācijā

Sestdienas vakarā, atgriežoties no lauku manevriem Hanoveras tuvumā ap 70 Kanadas karavīru nokļuši sadursmē ar lielāku skaitu vāciešu. Vēlāk izcēlusies jauna sadursme starp 50 karavīriem un vietējiem iedzīvotājiem. Policiju un privātos, kas mēģinājuši atjaunot kārtību, kanadieši aizdzinuši. Tie mēģinājuši pieveikt arī kādu policijas automobili.

Kārtību atjaunot izdevies vienīgi angļu un kanadiešu militārai policijai, kas apcietinājusi vairākus kanadiešu karavīrus. Sadursmē ievainoti 3 policisti, vairāki karavīri un civīlās personas.

KĀ IZVEIDOJĀS SPORTA PASAULE

Sporta prese un tās trubadūri (2)

Īsu laiku Sporta Pasaule neiznāca. Tad Seglinieks atsāka cīņu, ko šoreiz beidza kā uzvarētājs.

Sporta Pasaules gaitu sākumā Seglenieks bieži cilāja spalvu, bet tās tīri žurnālistiskā izveidošanā viņa nopelni mazāki. Seglenieks kļuva avīzes saimnieciskais galva. Vēlāk ar neveiksmīgu roku izmēģinājies rakstīt kādu sporta romānu, Zviedrijas trimdas sākumā līdzdarbojies turienes latviešu preses veidošanā, Seglenieks pašreiz no avīžu dzīves ir aizgājis.

Arnolds Šmits savas sporta žurnālista gaitas sāka Sporta Pasaulē arī bez avīžnieka vārda, bet ar īstu preses cilvēka dzirksti, tēmas pārzināšanu un lielām darba spējām. Ja Sporta Pasaule kļuva par labu avīzi, tur paldies jāsaka tikai Arnoldam. Kad Berlīnes olimpisko spēļu dienās visu sirdis bija pie Jāņa Daliņa 25 km starta, pie mūsu basketbolistu cīņām, kad tepat visi, kam vien bija iespējas, bija Berlīnes notikuma skatītāju vidū, Arnolda tur neredzējām. Viņam bija darāms darbs. Viņu bija piesējis Dzirnavu ielas redakcijas krēsls un avīzes speciālizdevumi.

Normālā laikā, svētdienās, Arnolds jau agrā rītā bija ceļā no vienas futbola sacīkstes uz otru, no IKS uz ASV laukumu un otrādi, pa ceļam ātras pusdienas Kareivju klubā Valdemāra ielā, tiešām — pa ceļam. Visvairāk viņu saistīja futbols, un šeit sirds pukstēja līdzi Rīgas Vanderera, vēlāko Rīgas Vilku gaitām. A. Šmits izveidojās par labāko mūsu futbola interpretantu, bet no viņa spalvas nāca arī vērtīgi basketbola un smagatlētikas sacīkšu atreferējumi. Gadu gadā viņa roka kļuva veiklāka, vēlāk sniedzot arī pat meistariski attēlotus lielo pasaules sporta notikumu aprakstus. Te gribas atcerēties Atēnu olimpisko spēļu maratona stāstu, kas aptvēra visu avīzes pēdējo lapu.

Vācijas trimdā A. Šmits vadīja sporta nodaļu Latvijā, pašlaik dzīvo Austrālijā un ir mūsu dienas presē visvairāk lasītais piektā kontinenta žurnālists.

Citi Sporta Pasaules darbinieki nāca no pašas aktīvo sportistu saimes. Sākumā redakcijas trešais vīrs bija gargabalnieks un smagatlēts Kauliņš, vēlāk krēslu mazajā redakcijas istabā sev pilnīgi nodrošināja Zariņu Jānis, karā pazudis, sirsnīgs zēns un basketbolists. Neatlaidīgi par svaru celšanas jautājumiem rakstīja meistari Ozoliņš un Bīleskalns, par riteņbraukšanu — Ērenpreisa fabrikas inženieris Dimza. Un — galvenais — entuziasma pārpilnā jaunā audze!

Sporta Pasaules seja un saturs gadu skrejā ļoti pārmainījās. Sāka avīze savas gaitas ar mazu formātu, četrām lapaspusēm. Izauga tā par parastā formāta laikrakstu ar sešām, pat astoņām lapām. Sāka Sporta Pasaule kā izteikts bezkompromisa ass oponents toreizējai Latvijas sporta vadībai. Prasīdama jaunus vējus, aktīvāku darbošanos sporta dzīvei, Sporta Pasaule par savu uzbrukumu galveniem upuriem bija izvēlējusies īpaši Jāni Dikmani, Starptautiskās Olimpiskās komitejas locekli in persona (tāds viņš arī tagad, un vēl — Brīvās Eiropas Komitejas atbalstītās Brīvās Austrumeiropas Sporta Apvienības pr-ja vietnieks), Robertu Plūmi, Universitātes Sporta toreizējo vadītāju (tagad Kanadas latviešu sporta dzīves vadītājs) Latvijas Futbola Savienības pr-ju J. Raiskumu (toreiz — Rēdlichu) un citus. No biedrībām visvairāk asus un ironijas pilnus rakstus dabūja skatīt US, Rīgas Futbola Kl. un Unions. Sporta Pasaules pieeja šiem strīdus rakstiem bieži bija izteikti nekorekta, kritizētās personas avīze apveltīja palamām, viņu darbībā redakcija centās nesaskatīt nevienas gaišās svītras. Reiz visu pirmo lapaspusi rotāja laikam septiņi traipi, uzsviesti tekstam — tik peļamai vajadzēja būt tur tēlotai minēto personu darbībai. Citu reizi tikpat daudz telpas bija dots kādam ģimnazistam — par skolotāju neobjektīvitāti un neziņu sporta audzināšanā.

Vēlāk Sporta Pasaule kļuva daudzu sporta apvienību oficiāls organs, ļoti nosvērts, objektīvs notikumu vērotājs laikraksts, kam varēja veltīt visu uzticību. Laikrakstu kā atbildīgais redaktors parakstīja admirālis Teodors Spāde (aizvests baigajā gadā), bet laikraksta izveidošanās nav viņa nopelns. Tā dabīgā augšanas procesa rezultātā bija sasniegta pilngadība un tās briedums.

Stadiona — sporta žurnāla — mūžs bija īss. Stadions tapa augšā minēto sporta karu laikā, ja šis izteiciens būtu piemērots, un kā LSOA (Latvijas Sporta Organizāciju Apvienības) oficiālam organam tam vajadzēja būt citu domu paudējam kā Sporta Pasaulei. Saturā Stadions tomēr bija bālāks telpas tur vairāk rada polēmika, sacīkšu atreferējumi bija novēloti, trūka aktualitātes, un savu varbūt iecerēto mērķi — pārņemt Sporta Pasaules plašo lasītāju saimi, tas nevarēja sasniegt.

Ar Stadiona laikiem mūsu sporta žurnālistikā ienāca Harrijs Mindenbergs, vēlāk arī viena no šī žanra prominencēm (tagad ASV). Interesanti atzīmēt ka Stadiona izdevējs kādu laiku bija arī prof. P. Lejiņš, jun., tagad ALA valdes prsēdis, kādreiz Latvijas meistars daiļslidošanā un Universitātes Sporta priekšsēdētājs.

Starts bija Sporta Pasaulei saimnieciski pakārtots blakus izdevums. Doma bija laba — līdzās materiāli nostabilizētam laikrakstam dot arī sporta žurnālu, bet tā kā tēmatika abos izdevumos bija viena un tā pati, arī tie paši autori, Starta nozīme bija maza. Saturā un techniskā iekārtojumā Starts gan pārspēja iepriekšējos sporta žurnālus, bet viņa vajadzība nebija liela — un tas ar laiku savu darbību izbeidza.

Autoritārā Latvijas valsts posmā, nodibinoties Fiziskās Kultūras un Sporta Komitejai, kur sākumā prezidēja izcilais zēģelētājs Margers Skujenieks, vēlāk Alfrēds Bērziņš, atkal gaitas sāka sporta žurnāls, šis komitejas atbalstīts un izdots. Viņa gaitas bija nemanāmas un klusas — pat nosaukums pagaisis. Žurnāls bija labs, bet — tam nebija nekādas aktualitātes. Valdīja šai laikā kā informātori sporta jautājumos dienas laikraksti un Sporta Pasaule. Pie tiem lasītāji bija pieraduši.

Kārlis Videnieks

(Turpinājums sekos).

Mēnešraksts „Ceļa zīmes"

Ipatns spēks un varēšana piestrāvo domas, lasot mēnešraksta „Ceļa zīmes" bagātīgo saturu. Ik vārds „Ceļa zīmes" runā ar nesatricināmu ticību un būtisku nopietnību. Kā tēlnieks veido savus tēlus, tā „Ceļa zīmes" tiecas ietiekties latviešu sirdīs un veidot nešaubīgu garīgo stāju. „Ceļa zīmes" ir labais spēks, kas dod un dāvā mums vērtības bez nobružātajām patriotiskām frāzēm, bez šovinistikas un tik bieži laikrakstos un žurnālos atkārtotām dzimtenes mīlestības kadencēm. Bet vai ir ņēmēju, vai ir diezgan roku, kas sniegtos pēc bagātībām, kam nav zelta segums bankās, bet vienīgi nemainīgo vērtību spēks?

Žurnāla neregulārā iznākšana liecina, ka lasītāji nedod mēnešrakstam nepieciešamo materiālo bazi. Mēnešraksta iznākšana, kā liekas, ir vairāk vai mazāk izdevēju neatlaidības un sirds degsmes apliecinājums. Kur meklējama vaina? Nav noliedzams, ka kopš trimdinieku rokās ir nākusī stabila un stingra valūta, žurnālu izdošana vispār kļuvusi problēmatiska. Vienīgā izeja no tā šķita, meklēt ideālu laika kavēkļa un nopietnas literātūras apvienojumu, kāds pa daļai ir „Latvju mēnešraksts" Ņujorkā, kas 7 mēnešos ir paguvis jau izdot 9 numurus. „Ceļa zīmes" nav kompromisa meklētājas. Tās saturs pamatā ir akadēmiskais, gan arī neliedzot vietu kādam asākam, aktīvākam vārdam un jaunākās paaudzes mūzu kalpiem. Bet lasītāju atbalss ir vāja. Dzīve jaunajā pasaulē — Amerikā ir strauja un nevaļīga. Lielie attālumi un dzīves daudzējādība vilina un zog laiku, kur vien var. Cilvēks nevar noliekties pie savas pašā vērtību dziļumiem avotiem, lai ar iegūto spēku un redzēšanu kliedētu šaubas. Laika trūkumā nonākušais Amerikas iedzīvotājs var atļauties vienīgi īsu un kodolīgu žurnālistiku (jeb „garīgo barību" konservu kārbā). Nauda pasaulei ir velns, bet laiks Amerikā ir supervelns. Un kam gan tad lai būtu laiks ieskatīt „Ceļa zīmju" patiesības spēku, kas nav virspusēja, bet paslēpts ik vārdā?

Marta mēnesī iznākušais „Ceļa zīmju" 9. nr. no jauna apliecina tā lielo vērtību, nevkarīgo uzdrīkstēšanos un skaidro skatu nākotnē. Mēnešraksts liecina ar zinātnisko pētījumu rakstiem, politisko situācijas apskatiem, iztrājumiem par notikumiem okupētajā Latvijā, liriku un recenzijām, bet mazāk ar prozu. Traucējoša ir vāku zīmējuma nesaskaņa ar „Ceļa zīmju" nosaukumu. Ieraugot mēnešrakstu, lūpas raisās to nosaukt par „Karogu". (Tādā vārdā, kā zināms, Latvijā tagad nosaukts bēdīgi slavenais komūnistu literārais žurnāls.)

Mākslinieciskā redaktora N. Strunkes roka ir devusi mēnešrakstam diženus rotājumus. Mēnešraksta redaktors ir Andrējs Eglītis.

Ieroči vēl klusē. Karavīri gaida savu stundu, kad cilvēce būs atguvusi jaunu ticību, izcīnītu taisno tiesu. „Ceļa zīmes" stāv nomodā vientuļajā sardzē, lai arī mūsu ticība nebūtu mazāka par mūsu karavīru drosmi un cīņas spējām. A. K.

LIEPĀJNIEKU „KVARTETS" TORONTO

Tagad plašā pasaule kļuvusi daudz šaurāka kā toreiz, kad miermīlīgi dzīvojām vecajā Liepājā. Lai nokļūtu no Jaunā teātra uz Bernātu piejūras noskaloto skatuves putekļus, vajadzēja gandrīz tikpat daudz laika kā tagad no Ņujorkas nokļūstot Toronto. Toreiz mums šķita, ka Vācija ir bezgala liela un ļoti tālu, bet Jaunā Pasaule atrodas kaut kur pasaules malā. Turpretim tagad, kad vairākkārtīgi šķērsota Vācija un sasniegta „pasaules malā", kur salīdzinot vecās liepājnieki, jādomā citādi. Droši vien, Jēkabs Vereniēks 30. maijā mums pateiks: „Nudien, pasaule saruk, un drīz mēs kā eņģeļi stāvēsim uz adatas galviņas..."

Atceroties atjautīgo J. Vereniēku operetē Havajas puķe, baletā Kopelija u. c. uzvedumu raksturlomās Liepājas teātrī, viņa lielisko humoru uz skatuves un draugu pulkā, nav šaubu, ka pēc 9 gadiem mēs atkal reiz no sirds priecāsimies par vecā liepājnieka neizsmeļamajām asprātībām, kas spēj izraisīt pat homēriskus smieklus...

Mēs patiesi priecājamies atkal redzēt Liepājas baleta apdāvinātākās balerīnas Vēru Keiši un Ernu Pīlupi. Atmiņā nāk kāds Kurzemes Vārda mākslas recenzenta R. Rītiņa salīdzinājums, kurā viņš Vēru Keiši raksturoja kā dejotāju ar porcelāna figūriņu un slavenās balerīnas Markovas klasiskajām kājām. R. Rītiņa skatījumā Erna Pīlupe bija ugunīgo čigānu deju meistare, kas pasargāta no skatuves drudža, par ko priecājās pats baletmeistars Lēmanis.

Un beidzot „pasaules malā" ieradies un jau ilgāku laiku šeit godā ceļ latviešu vārdu mūsu pazīstamais „vecās klases" liepājnieks Eduards Keišs. Uu kurš gan liepājnieks nepazīst viņa veiklo karikatūrista roku! Gan draugu pulkā, gan savā darba istabā neskaitāmiem mirstīgiem — mākslinieka šaržista uztverē — viņš rādījis viņu īstās sejas.

30. maijā šis populārais liepājnieku „kvartets" mums rādīs savu māku, kas svešu zemju vējos rūdīta un papildināta. Priecāsimies viņus dzirdēt un redzēt. J-s.

KULTŪRAS APSKATS

Pasaulē slavenais italiešu diriģents Arturo Toskanini devies gadskārtējā 4 mēnešu atpūtas ceļojumā uz Eiropu.

Pēc maestro vecākā dēla Valtera izteicieniem Eiropā Toskanini diriģēšot Milānas Skala operas orķestrī, lai uzņemtu skaņu platēs vairākus ievērojamus mūzikas darbus.

Lielāko daļu sava atvaļinājuma Toskanini pavadīšot savā vasaras mītnē Madžiore ezera krastā Ziemeļitalijā.

Augustā diriģents plānojot atgriezties Amerikā, lai arī turpmāk diriģētu radio sabiedrības The National Broadcasting Company orķestri.

Jaunās paaudzes gleznotājs un grafiķis Juris Soikāns, kas pagājušā gadā ar labiem panākumiem piedalījās Sakrālās mākslas izstādē Romā, pieņemts audiencē pie pāvesta. Pēc audiences Soikāns saņēma Pija 12. lielo sudraba medaļu un pāvesta stipendiju fonda 30.000 liras studiju turpināšanai. Soikāns domā doties uz Ravennu, lai studētu mozaīku un fresku glezniecības technikas.

No kreisās: baletsoliste Vēra Keiše spāņu pusklasiskā dejā Malaguena. Pa labi: soliste Erna Pīlupe. Dejotājas piedalās 30. maijā, pl. 20 Baleta un humora panorāmas plašajā programmā, 1087 Queen St W. zālē. Abas baletdejotājas šinīs dienās angažētas nākošās Kanadas nacionālās izstādes Grandstand Show baleta inscenājumam.

ROMANS

33. turpinājums

Tad atkal iestājas baigs klusums. Zirgos, izslietiem durkļiem jādelē tikai sarkanie. Dienām ilgi, kā kurais noplauts, gulēja glītie formu zēni — uz ielas, pāri akmens mūrim; mušas ēda izdurtās acis. Kabatās kalta mani plāceņi. Vietējie naktīs izlīda ielās, izģērba, aplaupīja kritušos pavisam kailus. Starp līķiem rotaļājās bērni. Savējos nelaidu ārā — mūs lamāja par vāciešiem, par „ņemciem."

„Ū — Irme — skatos, Duksis atrāvies no saites, trenkā gaili! Un tālāk?"

Griguļa kundze ar Gauru Hortenzes jaunkundzi sēdēja pie rīta saules apspīdētā galda un tinkšķināja glāzēs tējkarotes. Iepretī ērti platajam Hortenzes jaunkundzes augumam Griguļa kundze uz krēsla malas šķita rātna un taisna skolas meitene. Viņai kaitā vaigi, acis skatījās tikai glāzē.

„Un kas bija tālāk, Griguļa kundze? Āre, pieliecīet zustreņu zapti."

„Tie bija ļoti bēdīgi un briesmu pilni laiki. Viņu apcietināja tūkstoš deviņi simti divdesmit pirmajā gadā, martā. Nē, tas bija trešajā februārī, kad viņu aizveda."

„Kad tad atgriezāties Latvijā? — Āre, cepumu trauks aizslēpies aiz maizes klaipa. Lūgtu, lūgtu, nekautrējieties."

„Atgriezāmies tanī pašā gadā — rudenī, septembra beigās. Lija. Visu vasaru pavadījām ešelonā. Kaut diena bija pelēka — Rīga izskatījās tik stalta un tīra. Maize garšoja kā kūka."

Griguļa kundze paņēma saldo cepumu, bet nolika sānis.

„Tanī naktī Anapā līdz ar manu vīru apcietināja simtiem cilvēku. Manu vīru apcietināja rīta stundā. Jau saule spīdēja logā, bērni draiskojās pa istabu. Apcietināja ārstus, skolotājus un arī tirgotāju Aleksandrova kungu, kura bērniem mans vīrs bija mājskolotājs. Pēkšņi es biju gluži viena ar maziem bērniem. Saprotiet gluži viena, ārprāta, izmisuma mākta. Es kliedzu, plēsu matus, vienā stundā kļuvu tik sirma kā šodien. Es vēl arvien redzu viņa sagumušo augumu, kaļķa bālumā seju, apkārt brutālus vīrus. „Evelīn, esi stipra, gan būs labi." Bet zem acu stikliem apdzisis skats. Gultas, atvilktnes izrakņātas, viss sagriezies un sajucis. Trīs neapģērbti bērni, tikai krekliņos, stāv apkārt, ķeras svārkos un baiļu satricināti kliedz man līdzi — — tā kliedz! Cik gan neskrēju uz čeku, iesniedzu rakstus, lūgumus. Tik vien panācu — man atļāva uz cietumu aiznest veļu, ēdienu. Bet drīzi vien bērni bija jāsūta ubagos. Jā, arī mazais Leksis — lai cilvēkiem iežēlotos sirds. Viņam bija tikko trīs gadiņi, vēl līkas kājas. Mums vairs nebija ko pārdot, mājas tukšas kā izslaucītas. Un tad, kādu dienu, man pateica: apcietinātie aizvesti tālāk. Aizvesti kuģī, nakts tumsā, ļoti saltā februāra naktī. Tagad arī Anapā bija uzplūdis saltums. Sabruka pēdējā cerība. Nu es zināju. Tas viņa pēdējais ceļš.

Vēlāk man stāstīja — jūrā plosījusies neparasti liela vētra, bet viņiem bijis jāstāv uz klaja. Viļņi gāzušies un skalojušies pāri visam kuģim. Kā sālsstabi viņi stāvējuši, apledojuši no galvas līdz kājām. Nonākot gala mērķī, Jekaterinoslavā, sadzīti elles karstā telpā un tā atkausēti. Mans vīrs gulējis zem sola, nebijis vietas, kur visiem sastāt. Ūdens tecējis upēm."

„Kā jūs to dabūjāt zināt — tādas lietas tik viegli neuzzina — Irme, Irmele, atnes no pagraba kādu vīna pudeli. Mums šorīt arī pārāk sakurināta krāsns."

„Ak, to visu es uzzināju tikai šeit, Latvijā. Reizē ar manu vīru bija apcietināts kāds Šteinberga kungs ar meitu. Viņš miris cietumā ar tīfu. Meita mocīta, pratināta, tomēr atbrīvota. Tagad viņa Rīgā. Strādā Labklājības ministrijā. Man par viņu stāstīja, es viņu uzmeklēju."

„Jā, tā mums visiem melni padebeši pāri skrējuši. Mums jau arī prūši atņēma zirgus, izēda visu māju. Apšāva pat baložus un kaķus. Traki viņi bija uz kaķu cepešiem un sievietēm. Un tālāk?"

„Šteinberga jaunkundze stāstīja: Viņi tur ik dienas pratināti. Mans vīrs no pratināšanām vienmēr atgriezies ļoti nospiestā gara stāvoklī. Dažreiz arī mocīts, ievilices kamerā gluži bez spēka. Bijis nerunīgs. Vēlāk pārvests uz citu ēku, vieninieku kamerā. Un tur ieslēdza tādus, kurus jau bija nolemts nošaut. Jā — izvesti ārpus pilsētas klajā laukā, sievietes un vīrieši — visi kopā, likts pašiem rakt bedri, izģērbties kailiem un tad . . . — jā, un tad."

„Āre, Irme man laba palīdze visās lietās un darbos, āre, iedzersim pa glāzei vīna. Manis pašas raudzēts. Ko tad īsti viņam pārmeta? Skolotāja cilvēks vien bija."

„Kubaņā — bija vairākas latviešu kolonijas — Kubaņas latvieši viņu ievēlēja par savu pārstāvi. Laikam tas. Bet vai vajadzēja kādas vainas? Ko tad ārsti bija nodarījuši? Šteinberga kungs bija veterinārārsts, vecs kungs. Draudēja arī man cietums. Pēdējā brīdī tikām ieskaitīti bēgļu sarakstā. Ak Dievs, cik daudz bija tādu, kas traucās ārā no šīs elles. Ešelonos vārda tiešā nozīmē gulējām viens otram uz galvas. Trim stāviem bija platās plauktu lāvas. Pussēdus vien varējām pieceltles. Mūs bieži kontrolēja, iztaujāja. Ak, un tad tā garā: dienām un nedēļām ilgā nīkšana stacijās. Ēdiens tāds — mirt ne dzīvot. Bērni raud, prasa ēst. Bija gan dažam kolonijas latvietim kāda speķa šķēle ko čurkstināt uz ugunskura, bet tādās reizēs katrs sev tas tuvākais. Kauns man bija un žēlums skatīties, kā mani bērni izvalbītām acīm stāv klātu, rij siekalas un paēd no tauku deguma smaržām. Reiz man laimējās par pēdējo mutes dvieli iemainīt cūku pupas. Nu būtu ēdiens — nav katla. Izberzu un vārīju bērnu nakts traukā. Bija jāmāk izlīdzēties. Ūdeni smalstījām no grāvjiem, labākā gadījumā upēs. Stacijās ne pilītes ūdens nodzerties. Visi slimoja ar caureju. Vasara karsta, klajā sliežu laukā neviena ēnu koka, vagoni pārkarsuši. Gandrīz vai pirkstā kost un dzert savas asinis. Sasprēgāja lūpas. Man blakus gulēja diloņa slims jauneklis. Klepoja, svīda, spļāva pudelē. Stāvu zemāk mocījās kāda ģindenim līdzīga latviešu māmuļa, kas nekur nevarēja iziet. Dažreiz tāds gaiss, ka nosmakt. Viņa bija turpat astoņdesmit gadu veca, brauca abas ar meitu. Kad šķita, nāve nupat paņems savā žēlastībā, nabaga vecais cilvēks iekodās diviem pēdējiem zobiem segā, aizturēja elpu un lūdza Dievu: „Kungs, atļauji man nomirt Vidzemītē." Bet viņa nomira tieši uz Latvijas robežas — Zilupē. Jā, viens otram virs galvas mēs mirām un dzimām. Dažreiz es dzirdēju vilcienu klabināmu — „Lat-vi-ja, Lat-vi-ja . . .", bet igauniete, kas gulēja aiz maniem bērniem, pavisam skaidri esot dzirdējusi: „Ēs-ti-a, Ēs-ti-a." Pat Krievijas mežus izklaiņājuši čigāni bija mūsu vidū. Veca čigāniete, no Iecavas puses, pīpi kūpinādama čukstēja: „Meži — sili — gadu — tirgi." Aiz ilgām pēc koku ēnām viņai bira asaras, bet uz muguras pastaigājās drēbju utis. Matos utis bija tikpat kā visiem.

Kādā lielākā stacijā, kur mēs nonīkām gandrīz mēnesi, redzējām ieripojam vilcienu aizrestotiem vagonu logiem. Apstājās uz blakus sliedēm. Logos pavīdēja izkāmējušas, bārdu apaugušas sejas. Tikai vīrieši, veci un jauni, bārdu dēļ visi vienā paskatā. Acis iegrimušas mežonīgas, gandrīz kā ārprātīgiem. Viņi izbāza rokas un sauca — maizi, ūdeni! Kāds no mūsējiem piegāja iedot garozu. Trīs, četras rokas reizē izspraga cauri restēm. To, kuram laimējās garozu iegūt, aiz matiem ierāva vagona dziļumā. Lāsti, lamu vārdi — viņi kāvās šī maizes kumosa dēļ. Dievs vien zina, kas bija šie bada nāvei ieslēgtie. Uz kurieni — no kurienes? Apcietināšanas un vadāšanas notika visā Krievijā.

Un kad mēs beidzot bijām Latvijas robežās, mazgājām no miesām vasaras garā ceļa putekļus, šausmu sviedrus, un kad mums bēgļu punktā izsniedza pirmo ēdienu, man likās — tas ir tikai acu māns: tik balta bija Latvijas piena putra. Bet cilvēks ir tikai cilvēks. Tagad, dažreiz. Zābās manai mutei piens ir rūgts, maize par sausu — es nezinu. —

(Turpinājums sekos).

SPORTS

Soļotājam Liepaskalnam paredz zelta medaļu

Angļu sporta žurnāls „World Sports", rakstot par gaidāmo olimpisko spēļu soļošanas sacensībām, atzīst, ka pasaulē ir tikai nedaudzas zemes, no kurām nāk pasaules klases soļotāji. Pieminot Pad. Savienību, Čechoslovakiju, Itāliju, Šveici, Zviedriju, Norvēģiju un Lielbritaniju, un pieskaroties atsevišķiem sportistiem žurnāls kā pirmo piemin latviešu soļotāju A. Liepaskalnu, kas esot radījis vairākus iespaidīgus Pad. Savienības rekordus, un esot drošākais uzvaras kandidāts 10 km distancē.

Kā nākošos žurnāls piemin britu soļotāju Rolandu Hardy, pasaules jauno rekordistu 5 jūdžu distancē, kas pēdējā gadā ievērojami progresējis, un angli Allenu. Runājot par 10 km distanci, žurnāls rēķinās arī ar zviedru trijnieku — 1948. g. uzvarētāju Mikaelsenu, kas gan vairs neesot tik ātrs kā senāk, Lase Hindmaru un Arne Borjesonu.

Viens no vislabākajiem stila ziņā esot italietis Dordoni, kas Eiropas 1950. g. meistarsacīkstēs 50 km distancē ļoti skaisti cīnījies. Šveicei, bez mūsu paziņas Švāba, kas 1948. g. ieguva bronzas medaļu, esot otrs spējīgs gargabalsoļotājs — Raymonds, kas esot ātrāks par Švābu.

Jauns vārds 10 km esot austrālietis Alsops, kas šo distanci veicis 45:56 min. Par šo laiku 1948. g. distanci ātrāk veikuši tikai zviedri: Mikaelsons un Jahansons.

Summējot izredzes 10 km pēc uzrādītiem laikiem, Liepaskalns, Hardy un zviedrs Borjesons būšot starp pirmajiem trim, ar Hindmaru, angli Allenu un šveicieti Raymondu pēc tam.

50 km distancē pag. gadā ātrākie bijuši zviedri — brāļi J. A. un V. L. Ljungreni, no kuriem J. A. Ljungrens bija 1948. g. olimpisko sacensību uzvarētājs, vairāk kā km priekšā otrās vietas ieguvējam. Viņu gan 1950. g. Eiropas meistarsacīkstēs Briselē pārspēja itālietis Dordoni.

Pēc angļu lieliskajām uzvarām 1932. g. Tomijs Grīns un 1936. g. Harolds Dhitlocks britu krāsas šoreiz aizstāvēs G. B. Dhitlocks, kas 1948. g. 35. km izstājās, bet 1950. un 1951. g. uzvarēja Londonas Braitonas 5 jūdžu soļošanas sacensībās.

Žurnāls paredz šādu vietu kārtību: Dordoni, J. A. Ljungrens, Dhitlocks, ungārs Laszlo, V. L. Ljungrens un norvēģis Bruns.

*

No 76 uz olimpiskām spēlēm Helsinkos ieaicinātām zemēm līdzdalību jau pieteikušas 61. Vairākas valstis, pieteicot līdzdalību, nav uzrādījušas, kādos sporta veidos piedalīsies, kamēr 5 valstis — Dānija, Francija, Itālija, Zviedrija un ASV piedalīsies visos 17 sacensību veidos. 16 sacensībās piedalīsies Lielbritanija, izņemot basketbolu, un Šveice un Beļģija, izņemot futbolu. Starp pieteiktām valstīm atrodam arī Pad. Savienību. Jābrīnās, kas gan tai kopējs ar olimpiskām miera un draudzības idejām, ja tā, baidīdamās, ka uguni neiemet municijis noliktavās, neatļauj olimpiskajam lāpu skrējienam no Atenām uz Helsinkiem virzīties caur Padomju kontrolētām zemēm. Pirmo olimpisko sacensību zemē Grieķijā aizdedzināto olimpisko uguni tārēļ no Grieķijas lidmašīnā pārvedīs uz Kopenhagenu, no kurienes to 1. jūlijā pārnesīs uz Malmi Zviedrijā. Nākošā dienā olimpisko uguni lāpu skrējienā pārnesīs uz Geteborgu, bet 4. jūl. uz Stokholmu, kur notiks speciālas svinības sakarā ar 5. olimpisko spēļu 40 gadu atceri. Pēc svinībām lāpu skrējiens virzīsies uz Helsinkiem. Katrs lāpu skrējiena dalībnieks saņems sevišķu piemiņas medaļu.

*

Olimpiskā boksa turnīrā piedalījās 50 valstu apm. 350 bokseri. Pirmoreiz olimpiskās spēlēs boksa priekšsacensības notiks 2 ringos, pie tam cīņas risināsies dienās un vakaros. Basketbola turnīrā paredz 25 valstu piedalīšanos.

*

Dienvidkoreja uz Helsinkiem sūtīs 4 maratonskrējējus, kurus izraudzīs no tiem 10 labkajiem, kas, neskatoties uz kara darbību, visu pavasari intensīvi trenējās mazāk izpostītā pilsētā Tongnē, 1936. g. olimpiskās maratonsacensību uzvarētāja Kitei Son uzraudzībā.

Koreiešu labākais vīrs Sshe Yun Tshie pilnu distanci veicis 2:25:15 st., kamēr olimpiskais rekords ir 2:29:19.2 st. un pieder viņa trenerim japānim Sonam.

OPERDZIEDĀTĀJAS HERTAS LŪSES GARĪGS KONCERTS

I. VASARSVĒTKOS, 1. JŪNIJĀ pl. 4 p.p. Sv. Jāņa dr. ev.-lut. bazn., 274 Concord Ave, Toronto

Koncertā piedalās Dainas koris dir. E. FREIMANES vadībā. Pie ērģelēm E. TIMERMANE.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Koncerta ienākumi Sv. Jāņa dr. Vasaras kolonijas izveidošanai

AMERIKĀŅU VIEGLATLĒTI LABĀ GATAVĪBĀ

27. un 28. jūnijā Losandželosas olimpiskajā stadionā notiks pēdējās pārbaudes sacīkstes amerikāņu olimpiskās vieglatlētu vienības izraudzīšanai.

16. maijā turpat notika pēdējās lielākās vieglatlētikas sacīkstes, piedaloties daudzu disciplīnu pasaules pašreiz labākajiem atlētiem. 40000 skatītāju ar interesi vēroja, kā pasaules rekordisti savus izcilos rezultātus sasniedza bez jebkādas piepūles, paliekot tikai nedaudz aiz pasaules rekordiem, kas norāda, ka pareizas treniņmetodes neļauj pārpūlēties. Augslēkšanā ar kārti pasaules pašreiz labākais vīrs 25 g. v. amerikāņu garīdznieks skaisti veica 4.47 m, atstājot 2. v. savu sekmīgo skolnieku Lazu.

100 m skrējienā uzvarēja Brāgs respektējamā laikā 10,5 sek., kamēr britu cerība Bailejs palika 4. vietā.

Tāllēkšanā uzvarēja Brouns ar 7.82 m, atstājot 2. v. Skotu.

Lodes grūšanā pārākais bija pasaules rekordists Fuchs ar 17.80 m, 2) O'Brien's.

400 m pasaules rekordists Roders veica 46.6 sek., pārspējot Vuitfildu. 110 m. barjerskrējienā pie starta redzējām visus labākos ASV. resp. pasaules skrējējus. Uzvarēja Diksons 14.0 sek., 2) Davis, 3) Dillards. Pasaules rekordists Atlesejs palika 4. v.

1500 m. savu pārākumu rādīja zviedrs Johansons, uzvarot 33,58 min.

Diska mešanā amer. Iness ar 53.13 m., pārspējot pasaules rekordistu Gordienu, kas palika 2. v. 400 m. barjerskrējienā savu pārākumu pierādīja francūzis Moore ar 50,9 sek.

4x100 m. maiņas skrējienā Teksasas vien. uzrādīja 40.7 sek.

Arn. P.

Amerikāņu karavīri dzīvi un draudzīgi piedalās ziedojumu vākšanā, lai salasītu 150.000 dolarus, kas vajadzīgi sportistu ceļa izdevumiem. Bez skrējējiem paredzēts sūtīt arī svaru cēlājus, bokserus, futbolistus un basketbolistus.

*

Jaunzēlandes lielākā cerība Helsinkiem ir 20 g. v. Ivete Williams, pasaules pašlaik labākā tāllēcēja. Viņa nesen savas zemes meistarsacīkstēs, ar nelielu vēja atbalstu veica 6,29 m, pārspējot holandietes Fanijas Blankers—Koens pasaules rekordu. Viņas sasniegums tādēļ par pasaules rekordu neklūs. Viņa ir laba arī diska mešanā — 40,95 m. un šķēpa sviešanā — 37,97 m. Williams trenējas 2 stundas dienā, 5 reizes nedēļā, vasarā vai ziemā.

*

Uz turneju Kanadā ieradies viens no angļu visbagātākajiem profesionāliem futbola klubiem Tottenham Hotspurs. Angļu futbolisti pirmoreiz uzstāsies Toronto, pēc tam spēlēs dažādās vietās. 14. jūnijā atkal atgriezīsies Toronto, kur sacentīsies ar otru angļu profesionālo klubu Manchester United.

DV TEĀTRA KANADĀ

RŪDOLFA BLAUMAŅA

PIRMIZRĀDE

„ĻAUNAIS GARS"

S. G. 6. JŪNIJĀ, PLKST. 20.00

62 CLAREMONTA IELĀ, TORONTO, ONTARIO

Ieeja: 1. vietā — $1.50, 2. vietā — $1.00, skolēniem un Daugavas Vanagu biedriem puscena. Biļetes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā 854 Bathurst ielā, tel. KE 3884 un Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 123 Huron ielā, tel. TR 1653.

(1021) IELŪDZ DV TORONTO NODAĻA

DV KANADAS GRĀMATNĪCA

123 HURON ST., TORONTO

PIEDĀVĀ JAUNĀKOS IZDEVUMUS:	broš.	ies.
Aida Niedra — PASAULES PLAUKSTA	2.80	3.40
Eduards Salna — BADA BIEDI	1.60	2.10
Jānis Medenis — MIKEĻNICAS, dzejas	—	3.00
Ingrida Vīksna — MUMS JĀBRIEN JŪRĀ	2.50	3.10
A. Dziļums — VĒJA KAŅEPE	2.40	3.00
J. Jaunsudrabiņš — ES STĀSTU SAVAI SIEVAI	2.80	3.50
J. Sudrabiņš — ASIŅAINĀ GAISMA AUST	1.90	2.50
A. Dž. Kronins — CITADELE	2.90	3.60
S. Saliminene — KATRĪNA	—	3.75
P. Lagerkvists — BARABA	—	2.40
M. Servantes — DON KICHOTS	2.70	3.30
Dž. Svifts — GULIVERA CEĻOJUMI	—	3.00
E. Kestners — EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI	—	1.50
E. Rirdāna — KAŖA ZĀBAKOS, sast. dziesmu krāj. un daudz citi	—	2.00

Abonējiet žurnālu LATVJU SIEVIETE — atsev. eks. $0.75

Abon. maksa 3 mēn. $2.00 (1015)

Mākslas Amatniecība

WALTER'S KOPIJIS

AUGSTĀKĀS KVALITĀTES MĀKSLAS UN AMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

BALVAS UN DĀVANAS KATRA SVINĪBU GADĪJUMĀ

Zelta, sudraba rotas, Keramika, Ādas izstrādājumi, Latviešu grāmatas, Mākslas priekšmeti, Latviskais un citas klasiskās skaņu plates

609 YONGE - PR 4506 - TORONTO ONT. CANADA

Pieprasiet jaunizmākušo katalogu

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto, Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

Dr. H. FENIGSTEIN

(studijās beidzis Eiropā)

praktizējošais ārsts

372 A QUEEN ST., WEST, TORONTO (room 2)

(Spadina Av. tuvumā)

4.30 -7.00 p.p. vai norunātā laikā. RA 9277

Runā franciski, vāciski, poliski un krieviski. (1019)

KEPHALIN

Pārbaudīts un iecienīts līdzeklis pret galvas, zobu, neiralģijas, menstruācijas sāpēm un saaukstēšanos.

Pagatavots pēc Latvijas aptieku manuāla latviešu farmaceita un dabūjams tagad ASV; izsūtām arī uz Kanadu ērti lietojamā tabletes veidā. Cena par 50 tabl. $1.00. Līdz ar pasūtījumu pēc iespējas iesūtīt money orderi vai skaidru naudu aploksnē.

Pārsūtīšana par brīvu.

KEPHALIN PASŪTINĀMS: FREED DRUG COMPANY 4548 University Way Seattle 5, Wash. USA

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA RĪKO DEJU VAKARU AR JAUTRU PROGRAMMU

sestdien, 31. maijā, plkst. 20, Ungāru baznīcas sarīkojumu zālē, Barton ielā pie Mary ielas

Piedalās: humoristi J. VĒRENIEKS, baletdejotājas V. KEIŠE un E. PĪLUPE

SPĒLĒS DEJU KAPELLA ATSPIRDZINĀJUMI

Ieeja $1.25. Visus laipni ielūdz HLB valde (1012)

DAIĻAMATNIEKS ZELTKALIS Aleksandrs Gugans

tagad pieņem pasūtījumus latviskām rotām

248 Hastings Ave, Toronto, Ont. Tel. HA 9544

RAKSTĀMMAŠĪNAS

LR $10.00 IEMAKSU

un atlikušās summas nomaksu 12 mēnešos piedāvā

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont. Tel. RI 7149 (998)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«

and MOVERS

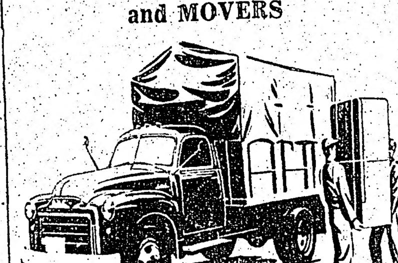

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

DĀMU FRIZIERE

AUSTRA ŠMITS

JAUNĀ ADRESE

737 BLOOR ST. W.

(Grace St. stūrī)

TORONTO, ONT

Tel. LL 6792

«985»

Vai vēlaties pirkt vai pārdot kādu namu?

Laujiet palīdzēt Jums! Mūsu rīcībā pārdošanai ir simtiem namu šajā pilsētā, daudzi uz atvieglotiem iemaksas noteikumiem

ANTONS J. PASTARS

261 Concord Ave (Bloor & Ossington tuvumā)

PĀRSTĀV

ARTHUR H. KIVINEN

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

725 Dovercourt Rd, Real Estate Office. Tel. KE 5821 and 38 Lawrence Ave W, Toronto, tel. MO 5464

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaun un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:

kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.

RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co.

537 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

IZĪRĒJAMI 1. VI DABŪJAMS skaists, mēbelēts, pilnīgi atsevišķs dzīvoklis, sastāvošs no 4 ist., virtuves un vannas istabas. Ofert. šis av. red. No. 1023.

IZĪRĒJAMI 2 divistabu dzīvokļi ar virtuvi Weston, 246 Gary Dr. latviešu mājā. Apskat. darbdienās no pl. 6 — 9. (1018)

PILSĒTAS centrā izdodamas lielas saulainas mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām latviešu mājā. Zvanīt pēc plkst. 5 pp. EM 3-0411. Toronto. (1011)

LABĀ RAJONĀ izdodamas 2 mēbelētas istabas un virtuve, vēlams ģimenei — pieaugušiem. Tel. RA 5515, Toronto, vakarā.

2 NEMĒBELĒTAS istabas izdodamas pieprasīt 231 Salem Ave, Bloor St., W., — Dovercourt Rd., izkāpt Hallam St. (1005)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas. 85 Glenmount Pk. Rd., Toronto. Apsk. pēc pl. 6. (1017)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai latviešu mājā. Tel. — JU 6388, Toronto. (1010)

GLĪTI mēbelēta istaba izdodama ar virtuves lietošanu. Tel.: GE 0756 Toronto.

IZDODAMA mēbelēta istaba pirmā stāvā, HighPark rajonā. Zvanīt JU 9440. Toronto. (1016)

TORONTO, PIEKTDIEN, 30. MAIJĀ, PLKST. 20

BALETA UN HUMORA PANORAMA

SEZONAS PLAŠĀKAIS SARĪKOJUMS AR

ZIEDOŅA BALLI

1087 Queen St., W., jaunremontētā zālē pie Dovercourt Rd.

PROGRAMMĀ: Viesis no Amerikas, komiķis JĒKABS VĒRENIEKS — konferansjē un parodijas, Montreālas CBC dziedātāja MARIJA ŽEIMĪTE savā repertuārā, baletsoliste — VERA KEIŠS — balets, baletsoliste no Otavas ERNA PĪLUPE — raksturdejas, TĀLIV. OZOLCELMS — groteskas dejas, ĀRIJA DOMBROVSKA — klavieres un ED. KEIŠS — humorisks šaržu zīmēšanas akts ar apmeklētāju piedalīšanos.

Divās stundās — humors visai vasarai

Programmu noslēgs J. Vērenieka speciālveltījums torontiešiem:

PASAULES IKDIENA

IZCILA DEJU MŪZIKA BUFETE

Ieeja sarīkojumam un ballei pirmās 5 rindās $1.50, pārējās $1.25

(978) Uz balli vien $1.00 TLB

BIĻETES PĀRDOS KASĒ STUNDU PIRMS IZRĀDES

BAZNĪCAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums Vasaras svētkos, 1. jūnijā, pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš.

Port—Vašingtonā dievkalpojums Pietalīa baznīcā 1. jūnijā, pl. 2 dienā. Māc. F. Treus.

Dayton, Ohio, latviešu ev.-lut. Vasarsvētku dievkalpojums svētdien, 1. jūnijā, plkst. 2 p. p. St. Paul ev.-lut. baznīcā (239 Wayne Ave pie 5th Str.). Bērniem turpat svētdienas skola. Māc. Jēkabs Osis.

Grinsburo, Z. K. Svētdien, 1. jūnijā, plkst. 3 p. p. First Luther. Church, Vasaras svētkos un jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu; māc. V. Liventāla vadībā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ (LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDZES)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont.)

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St. Winnipeg, Man.) Vinipegā 1. jūn. Vasarsvētku dievkalpojums, plkst. 4 p. p., Sv. Pētera b. Hamilton, Ont. tel.: 70136).

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). Kristīti: Anita Zenta Pūpols, Visvalda un Dzidras m.; Alvis Georgs Zujevs, Aleksandra un Dzidras d.

Māc. A. Lēsis (59 Dewson Str. Toronto Ont. t. LO 2510). Toronto Sv. Jāņa b., 274 Concord Ave. Pirmos Vasaras svētkos, 1. jūnijā, pl. 4 p. p. garīgs koncerts — liturģijas dievkalpojums. Koncertā piedalās dziedātāja Herta Lūse. Piedalās Dainas koris.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont. t. MI 1873; baznīcā PR 1563). Toronto Sv. Andreja b-cā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Vasaras svētkos, 1. jūnijā, dievkalpojums pl. 4 p. p.

Māc. E. Caune (10827 — 114 Str. Edmonton, Alta; t. 41890) Lethbridge, 1. jūnijā iesvētīšanas dievkalp.: Edmontonā, 2. jūnijā, plkst. 7 vakarā. Vasarassvētku dievkalp. Sv. Jāņa b.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) Monterālā, 1. jūnijā plkst. 4 p.p. Vasaras svētku dievkalp. Redeemer b., 285 Clarke Ave. Solists Alberts Bremze. Iesvētāmos bērnus lūdz pieteikties pie mācītāja līdz 1. jūn. Laulāti: Jānis Stadiņš ar Liliju Avdjukevics; Teofans Sibajevs ar Johanu Hammerbacher.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave. Vancouver B. C.). Vankuverā, 1. jūnijā, plkst. 3 p. p., Vasaras svētku dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 626 Boehlke St., Saginaw, Mich.

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

O. Dīkis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

E. Dravenieks, 485 Nostrand Ave, Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1103 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1835 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runikis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tāraudš, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks 1251. W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADA:

P. Avotiņš, 854. Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Batraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, On.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St Niagara Falls, Ont.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis, 600 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West. Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2060

H. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopols, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Arturs Kīvītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8, 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.-, 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/-, 3 mēneši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki, 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koobenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15079, Stockholm.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Liepkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilini

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedīts, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenal S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimsīrīs 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV

NOTIKUMU DEGPUNKTA

INDIJAS IEKŠPOLĪTIKA

Vadītājas aprindas Indijā pārliecinātas, ka komūnistu panākumi Āzijā un to iespiešanās atseviškās Indijas valstiņās devusi ASV ārlietu vadītājiem skaidri saprast stāvokļa nopitnību Āzijā. Rietumu demokratiju politika Āzijā ir ļoti liela briesmās. Amerikai ir jādara viss iespējamais savas politiskās ietekmes un prestiža atgūšanai Indijā, ja tā nevēlas, ka to piemeklēs Ķīnas liktenis. Arī Nēru, Indijas kongresa partijas vadītājs, kas ir arī min. prezidents, apzinās šo stāvokli un arvien vairāk maina savu līdzšinējo nostāju pret ASV. Sakarā ar komūnistu darbību attieksmes indiešu augstākās kastās, Nēru un ASV starpā uzlabojas.

Protams, arī komūnisti skaidri apzinās, ka to iefiltrēšanās politikai jābūt apdomīgai un lēnai, kādēļ arī tie no vienas puses aizstāv Āzijā un Apvienotās Nācijās tādas Indijas intereses, no kurām komūnistu centieni necieš, piem. Indijas strīdū ar Pakistānu par Kašmiru, kur Maskava aizstāv Indiju. Bet tai pašā laikā Maskava izdara spiedienu uz Nepalu, citām Indijas un Indo-Ķīnas valstiņām, kā arī mazākām Indijas politiskām partijām. Indijas komūnistu partija ir lielākā politiskā partija tieši pēc kongresa partijas, kurai gan ir ap 10 reizes vairāk atbalstītāju un deputātu parlamentā. Bet savu politisko darbību pagājušās vēlēšanās tie veikuši tik spīdoši, ka Indijas iedzīvotājiem atliek izvēlēties tikai starp divām partijām — Nēru kongresa partiju, kas veido visu valsts saimniecisko uzbūvi un tās ārpolītiku vai arī komūnistu partiju. Pēdējā savu politiku Indijā dibina uz parastās komūnistu taktikas mazattīstītās zemēs, proti: solīt visu iespējamo un neiespējamo. Kamēr pārējās partijas strīdas, kā labāk sadalīt, pārvaldīt un piešķirt iedzīvotājiem valsts un lielo zemes īpašnieku laukus, kā regulēt dzimstību, kā vienoties ar Pakistānu Kašmiras jautājumā u.t.t. komūnisti sprediķo lielo zemes plātību atņemšanu bagātai kastai un to sadalīšanu iedzīvotājiem bez jebkādas atlīdzības, angļu kapitālu konfiskāciju, jaunu konstitūciju utt. Un lai gan pilsoņi atdeva ap 43 proc. balsu kongresa partijai, komūnisti ar 5 proc. iegūva popularitāti tieši Indijas svarīgākās valstiņās, kur samazinās mēreno centra partiju popularitāte un izvirzās divi naidīgi novirzieni — kongresa partija un komūnisti. Ja komūnistu partija iegūs zināmu noteikšanu kādās Indijas valstiņas saimnieciskā pārvaldē, tad šais valstiņās tūliņ sāksies cīņa pret visas Indijas pārvaldi. Daudzi indieši, redzēdami, ka komūnistu parti ja var arī būt administrācijā, godkārības un labu izredžu dzīti, izmantos situāciju, lai komūnistiem pieslietos, neievērojot nekādu ideālismu un politisko pārliecību. Šī politiskā cīņa pēc varas atseviškās valtiņās un visas Indijas pārvaldē paasinās. Lai gan neviens neapvaino Nēru par konservātīvu, tā kongresa partija arvien vairāk tiek spiesta noslieties pa labi. Tās galvenais uzdevums paliek — cīņa pret komūnismu, un tā bez ļoti plaša ASV atbalsta nav iedomājama. Vidus šķira, uz kuras dibinās rietumu demokratiskā iekārta un kas noteica Indijas politisko dzīvi pēdējos 50 gados, Indijas parlamentā pilnīgi zaudē savu ietekmi. Indija ir zeme ar lielām galējībām, kur ir daudz nabadzīgu cilvēku un maz bagāto, turklāt vēl pašreizējā politiskā cīņa starp diviem politiski galējiem virzieniem. Anglijā un Amerikā pilsoniskās partijas ienes zināmu politisku līdzsvaru, bet tas kļūst pilnīgi neiespējams Indijā. Cīņa ir par vai pret sociālistisku attīstību. Un komūnisti, kas vienmēr ir pratuši ietekmēt un apmānīt masas, ar saviem revolucionāru reformu priekšlikumiem atrod zināmu atbalsi mazizglītotajā indiešu tautā. Vienīgi veikla iekšpolitika, sociālā stāvokļa uzlabošana valstī un ārvalstu palīdzība spēj nosvērt svara kausus Nēru kongresa partijas labā.

Pad. Savienība arvien vairāk sāk piešķirt vērību Indijai un tās tuvākiem kaimiņiem, ar plašu propagandas darbu mēģinot to saistīt ar dažādiem savstarpējiem līgumiem un brīdinājuma notām nepadoties Amerikas kapitālistu ietekmei. ASV valdība, apzinādamās stāvokļa nopietnību, sniedz Indijai ievērojamu financiālu un materiālu palīdzību, un šī sadarbība pastiprinātos vēl vairāk, ja Nēru savā politiskā pārliecībā nemeklētu kādu trešo — vidus ceļu, kas tiecas pēc Indijas neatkarības no ārvalstu ietekmes.

Cik Amerikas politika Eiropā pēdējos pēckara gados ir bijusi stabila, noteikta un sekmīga, tikpat nenoteikta un nesekmīga tā izrādīju sies Ķīnā, Indijā, Tuvos Austrumos un Ziemeļafrikā.

Patiesība par Baltijas valstīm

Noziedzīgā literātūra:

a) Lielā Pad. Savienības enciklopēdija Nr. 38. 1938. raksta par Latviju: „Zemnieku Savienība ir fašistu organizācija; skolās apmetušās klerikāļu un fašistu līdzas: strādnieku klase tiek vajāta."

a) Lietuva: „Skolās vadību pārņēma katoļu garīdznieki; kad pie varas nāca fašisti, pilsoņu demokratiskās brīvības gāļigi pazuda."

b) Lielā Pad. Savienības Enciklopēdija Nr. 27. 1938.: „Igaunijā plosījās reakcija, pie varas bija vecsaimnieki."

c) N. N. Baranskis: Pad. Savienības Ekonomiskā ģeogrāfijā: „Ieņemot Baltijas valstis, sovjetčiki pārņēma visas zemes bagātības, bankas un visus saimnieciskos kredita institūtus. Zemes pārpalikumu sadalīja bezzemniekiem un mazzemniekiem. Līdz šim strādājošie zemnieki bija pilnīgā atkarībā no vecsaimniekiem. Mazās un vājās Baltijas valstis bija spiestas taisīt aizņēmumus un nonāca pilnīgā atkarā no lielām Rietumeiropas valstīm.

Bet Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ģeografiskais stāvoklis ārkārtīgi svarīgs un nozīmīgs Pad. Savienībai: Baltijas valstis var uzskatīt par Pad. Savienības dabisko ostu, uz Baltijas valstu lūgumu pēdējās uzņemtas Pad. Savienībā."

d) Pionieru Pravda, 21. 8. 1950.: Latvijā daudz bezpajumtnieku un analfabētu; tūkstoši nabadzīgo zemnieku bijuši atkarā no lauku īpašniekiem; bija atpakaļpalikušas valstis; uz tautas vēlēšanos Latvija uzņemta Pad. Savienībā; Staļins izglābis latviešu tautu no bojā ejas: atcēlis dzimtniecību.

e) Uinstona Čercila: Otrais Pasaules karš, I sējums, 471. lpp. Bern. 1948.; Pravda 1948. 13. jūn.

f) Michailovs: Pie dzimtenes kartes. 1948.: Mūsu tauta atsvabināja Eiropas tautas no fašistu jūga. Pie mums nava verdzības un izmantošanas. Mūsu tautu solo progresīvas cilvēces priekšgalā. Pie varas šeit producenti.

g) Lielā Pad. Sav. Enciklopēdija. Nr. 27. 1933. g. 724. lpp: Jēzu Kristu, kā reālu personību, vēsture nepazīst.

Baltijas valstis nekad nav vēlējušās būt atkarībā no cariskās vai Sovjetiskās Krievijas.

Iemesli šādi: Baltijas tautas gadu tūkstošus ir dzīvojušas savas tautas etniskās robežās, savu zemi tās ir pirkušas par dārgu naudu, kultivējušas un meliorējušas šo zemi, pļavas un purvus, izaudzinājušas tur savu darba spēku, kapitālu un enerģiju; satiksmes ceļus turējušas priekšzīmīgā kārtībā, ar kaimiņiem bijušas vienmēr draudzīgās attieksmēs, pēc citu tautu zemes nekad nav tīkojušas. 1820. gados šeit atcelta dzimtniecība, turpretī cariskā Krievijā 1861.; 1840. gados zeme ar pirkšanu iegūta privātā īpašumā, pašu vajadzībām — ne spekulācijai; 1920 gados īstenota agrārā reforma.

Sakarā ar šo agrāro reformu zemi varēja iegūt katrs, kas vēlējās ar zemkopību nodarboties. Brīvās zemes bija daudz. Pilsētās pastāvēja nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas biroji, tie piedāvāja simtiem tūkstošu objektu. Apzinīgie pilsoņi pirka un strādāja. Ar baltiešu tikumiem, centību un darba mīlestību, izglītību un augstai agronomiskai kultūrai 20. gs. 40. gados bija redzami sasniegumi. Un, tiešām, raža bija laba — visa bija diezgan.

Ražas pārpalikumu: sviestu, bekonus, auglus, liņus eksportēja uz ārzemēm; no ārzemēm ieveda: ogles, dzelzi, sāli, naftu utt.

No Maskavas katru nedēļu iebrauca izsalkušie Sovjetijas kurjeri iepirkties pārtikas līdzekļus, apavus, manufaktūru, degvīnu utt. neitiesīs pierādījums, tam, ka demokratiskā valsts iekārta, brīva tirdzniecība, rūpniecība un privāta īpašuma neaizkaramība labāk nodrošina pilsoņu ikdienišķās vajadzības nekā izvadzinātie vergu kolchozi un dzelzs aizkara un vergu darbs. Šis „vērtīgais kultūrtechnikas sasniegums" — dzelzs aizkars — bija uzcelts ar gudru ziņu, lai paradīzes vergi nezinātu un neredzētu, kas notiek otrā pusē, bet, galvenais, lai tie nevarētu aizmukt. Ja vergi aizmuks, tad pietrūks bezmaksas darba spēka.

Ko importēja un ko importē no Padomijas?

Jautājums ir plašs un laikraksta slejās nav iespējams īsumā atbildēt. Ne cariskā, ne padomijas Krievija nav izrādījušas pat minimālo tendenci ievest Baltijas valstīs kultūru šī vārda tiešā nozīmē — ne lauksaimniecībā, ne dārzkopībā, ne lopkopībā, bet vienmēr mazām valstīm un tautām uzmākušās ar savu rusifikāciju un noziedzīgo literātūru, jau sākot ar 1875. gadu. Šī literātūra un paidagogi, kas nāca no Krievijas skolām, nekad nemudināja pozitīvam darbam, bet ienesa indi — anarchismu un komūnismu, ar kuru tautas vienību sašķēla un saskaldīja. Nemācīja tautu kopā turēties, bet ienesa naidu. Lieki minēt, ka 1930. gados vienā no Baltijas valstīm parlamentā bija 24 politiskas partijas. Šīs partijas bija mākslotas, lai iegūtu vairāk zināmu ideju atbalstītāju izdomāja jaunu partiju, bet visas šīs fiktīvās partijas turējās pie viena kopēja celma, pie zināmas noziedzīgas idejas — vājināt pilsonisko valsts iekārtu.

Krievijas "kultūras nesējiem" nebija ne mazākās jēgas un intereses par to kā Baltijas tautas strādā kā apsaimnieko zemi. Ja Ukrainā, piem., zemi varētu apart 30 collas dziļumā, kāpēc to pašu nevar darīt arī Baltijā. Ukrainā auglīgā zemes kārta ir 7 pēdas bieza, Baltijā auglīgā zemes kārtiņa pavisam plāna. Aparot zemi Baltijas valstis tādā pašā dziļumā, auglīgā zemes kārtā tiktu noplicināta. Un tāpēc nav nekāds brīnums, ka ražas kvantums piecreiz mazāks nekā senāk, kad baltieši paši saimniekoja. Starpība tikai tā, kā senāk zemi apstrādāja baltietis, — tagad traktoru vada aziātsn Un te ir tās sekas.

Ko dod rusifikācija?

Ar rusifikāciju tautai jāatsakās no sava tēva un mātes valodas. Piespiedu kārtā jāmācās krievu valoda. Pret valodu kā tādu iebildumus nevar celt, bet ar šo valodu jauniešu galvās iefiltrē noziedzīgas idejas. Jau cara laikā krievu paidagogi neatzina par nepieciešamu mācīties pašiem baltiešu valodas, viņi sauca par čuchnu valodu. Skolās pat starpbrīžos skolēniem bija liegts runāt mātes valodā. Stundu plānā baltiešu valodām nebija ierādīta vieta.

Kādā nolūkā to darīja?

Ar rusifikāciju gribēja un arī tagad grib panākt, lai tauta aizmirst savu vecāku valodu un visu to kas tautu tur kopā — tautas kultūru, lai pieslienas visam krieviskam un komūnistiskam, un tādā kārtā lai stiprinātu komūnistu pozicijas. Visus tos, kas turas pie savas tautas, pie savas dzimtenes, pie savas valodas, — tautas kultūras vērtībām — visus tos, kas pieklājīgi, godīgi, kas aizstāv savu ticību, — komūnistu zinātnieki sauc par fašistiem, klērikāļiem un analfabētiem.

Pie dažiem šiem nosaukumiem gribētos pakavēties.

Kas patiesībā ir analfabēts?

a) Lielā Pad. Savienības Enciklopēdija (Nr. 27, 1933., 724. lpp) raksta: „Jēzu Kristu kā reālu personu vēsture nepazīst." Kādam nolūkam tas rakstīts? Atbilde var būt tikai viena: lai jaunā paaudze neko nezinātu par Kristus mācību. Bet Kristus mācība uzstājas pret otra cilvēka slepkavošanu, laupīšanu visāda veida patvarībām un varmācībām. Un ja nu šīs idejas jauniešu galvās ir iefiltrētas, tad saprotams, tie būs komūnisma piekritēji, aģenti un stutes, un līdz ar to komūnistu valdības aizstāvji.

b) „Staļins atsvabinājis latviešu tautu no dzimtniecības." Dzimtniecība Baltijas valstīs atcelta jau tad, kad Staļina vēl nemaz nebija pasaulē. Kā varētu kvalificēt šādu autora analfabētismu? Aiz pieklājības pret lasītāju es nevaru teikt, ka tā ir melošana. Bet lai šādi nerakstītu, autoram būtu jāiet vēl pamatskolā un jāiemācās lasīt. Autors lai palasa I. A. Krilova fabulu par vārnu un lapsu. Pamācībā teikts: „Ir daudzreiz skandināts, ka gaismošana ir zemiska un ļauna."

c) Staļins izglāba Latvijas tautu no bojāejas." Šī „izglābšana," vēl visiem atmiņā: 1940. gados labākos tautas dēlus, daiļākās tautas meitas deportēja uz Padomiju. Kas ar tiem notika, zina vienīgi mīļais Dievs. Viņu īpašumus nacionālizēja un vēlāk sadalīja toporiem. Bet topori taču nav latviešu tauta: Topori ir latviešu tautas nodevēji, tautas ienaidnieki. Tas absolūti neatbilst patiesībai un

d) ka Baltijas tautas bijušas atkarībā no lielām Vakareiropas valstīm. Šāda aizbildniecība Baltijas tautām nebūt nav vajadzīga. Baltijas tautas ļoti labi sadzīvoja ar Vakareiropas kultūrtautām.

e) Ka „zemes pārpalikumu sovjetciki sadalīja mazzemniekiem un bezzemniekiem; labāk un pareizāki būtu teikt: likumīgiem īpašniekiem ar varu un pretlikumīgi atņēma un sadalīja saviem aģentiem — aziātiem. Aziātiem sirdsapziņas nav. Viņu dvēseles, kā saka angļi, dustbin, t. i. atkritumu tvertne.

f) Pie mums nav izmantošanas un verdzīvas — N. N. Michailovs. Bet vai deportētos neizmanto? Vai deportētie brīvprātīgi atstāja savu dzimteni? Vai tā nav verdzība?

F) Ka „Baltijas tautas brīvprātīgi pievienojušās padomijai nesaskan ar patiesību.

g) N. N. Baranskis raksta: „Baltijas valstu — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas — ģeografiskais stāvoklis Padomijai ārkārtīgi svarīgs un nozīmīgs, ka Baltijas valstis varot uzskatīt par Pad. Sav. dabisko ostu." Ko tas nozīmē? Tas nozīmē to, ka šīs valstis vajag paņemt. To pašu, mazliet citādā formā, raksta Pravdā U. Čerčils, ka Somijas, Igaunijas un Latvijas neitrālitāte Pad. Savienībai ļoti svarīga.

Tādā kārtā Pad. Savienība iznīcināja skaistākās Austrumeiropas zemes — Baltiju. Kamdēļ tas vajadzīgs?

Atbilde vienkārša: Stiprināt savas pasaules iekarošanas pozicijas ar Baltijas tautu nospiešanu verdzībā.

A. J.

Ko dara bijušie vācu dižvīri?

Līdz šim netika sniegtas nekādas ziņas par bijušo vācu armijas dižvīru likteni apcietinājumā. Tagad bijušā saimniecības ministra Valtera Funka sargs Hans Reichenbergs pastāstījis par Berlīnes tuvumā esošā Spandavas cietuma iemītniekiem.

Bijušais Hitlera jaunatnes vadītājs Baldurs von Širachs un Alberts Špērs, agrākais armijas apgādes ministrs, mazgā sev un apcietinājumā biedriem veļu.

Ērichs Rēders, bijušais lieladmirālis, nodarbināts kā cietuma bibliotēkars, bet viņa kollēga Kārlis Dēnics strādā dārzā.

Rūdolfs Hess, kurš kļuva bēdīgi slavens ar savu lidojumu uz Angliju, nedara nekā, jo, liekas, esam zaudējis garīgo līdzsvaru.

Cietumniekiem ir atļauts saņemt no bibliotēkas tikai vienu grāmatu pa divām nedēļām. Tāpat viņiem atļauts rakstīt un saņemt tikai vienu vēstuli mēnesī. Ik pa diviem mēnešiem reizi tiem atļauts pieņemt vienu apmeklētāju, bet tikai uz 15 minūtēm.

Recklenbergs paskaidrojis, ka cietumnieki ļoti maz zinot par to, kas notiekoš ārpus cietuma sienām plašajā pasaulē.

Kad sāks runāt mēmie liecinieki?

Savādi, ka tie, kas bijuši Padomju Savienības cietumos un vergu nometnēs, nerunā par sevi un saviem piedzīvojumiem. Spīdzināšana, bads, sērgas un dvēseles mokas ir saistījušas viņu mēli. Ar retiem izņēmumiem no Krievijas gūsta atgriezušies vācu karagūstekņi vai uz Rietumiem pārbēgušie krievi ir visā savā dzīvē kļuvuši maz runīgi un drūmi.

Pārbaudot šos pārnācējus, ārsti konstatē bada sekas, asins riņķošanas un izsituma tifa radītos smadzeņu traucējumus u. c. Vācu sanātorijās psīchologi un psīchiatri konstatē, ka spīdzināšanas, tikumības pārkāpumi, zādzības u. c. ir sadalījušas cilvēku personību. Pārējie vācieši nesaprašanā lūkojas uz šo klusējošo miljonu bijušo kara gūstekņu. Ja šī masa sāktu runāt, tad tas būtu bargs sitiens austrumu diktātūrām. Tas notiks, bet tikai tad, kad visa šī masa sakustēsies, kad šo klusēšanas žņaugu noraus, kad šī masa atgriezīsies no Nirvanas.

Vācijā pašreiz ir triju pēdējo karu (vācu un franču 1870./71., Pirmā un Otrā Pasaules kara) gūstekņu izstāde. Izstādei ir zīmīgs nosaukums: Kara gūstekņi runā. Še redzam, ka pamazām sāk atvērties bijušo Staļina vergu mutes. Kara gūstekņu zīmējumi un gleznas rāda izmocītus un izbadējušos stāvus, kas apcirptām galvām, izmisuši stāv uniformētu komisāru priekšā. Šo skeletu acīs ir izmisums, cilvēka cieņas un katras cerības zaudējums. Bet viņi klusē par to, kā cilvēki varēja nonākt līdz šādam garīgam tukšumam.

Ja šī klusējošā bijušo kara gūstekņu masa grib vērst uzmanību uz saviem biedriem, kas dzīvo vēl aiz dzeloņdrātīm, tad viņi to dara gājienos cauri pilsētām. Šī klusā soļošana drūmi ietekmē pārējos. Tas ir kā bieds. Minchenē pašreiz uzņem filmu par vācu kara gūstekņu likteni Padomju Savienībā. Filmas aktieri būs bijuši kara gūstekņi, kas paši vāc vatētas jakas, vaļenkus, aitādas cepures u. c. Šī filma sauksies „Davai" (atdod pulksteni!). Pašreiz sāk tiesāt tos gūstekņus, kas gūstā padevušies zemiem instinktiem un kopā ar lielinieku varas vīriem spīdzinājuši savus biedrus vai nodevuši tādas liecības par viņiem, ka viņiem vairs Vāciju neredzēt. Par to šie savu biedru nodevēji saņēmuši no lieliniekiem labāku ēdienu un atsevišķu istabu. Liecības ienāk lēni un cietēji izvairās runāt.

Vācu agentūra, kas sniedz ziņas par kādu ārstu, kurš savus biedrus nodevis komūnistiem, un kuru pašreiz tiesā, zīmīgi norāda uz šo klusēšanu. „Ja šai masai radīsies ticība Rietumiem, tad tā kļūs par dinamo tādai pretestības kustībai pret austrumu diktātoru, ka atvērsies ir Vācijas, ir Rietumu ausis."

DAŽOS VĀRDOS

73 gadu vecumā miris amerikāņu filmu pionieris Viljems Fokss, kas kļuva multimiljonārs, bet pēc tam gandrīz visu zaudēja 1929. gadā.

Likums, kas nosaka bargus cietumsodus vīriem, kas pamet savas sievas, sagatavo Sav. Valstu dienvidvalstis.

saimnieciskā krize.

Katra ceturtā no britu jaunavām, kas dodas laulībā, ir grūtniece jau pirms kāzām, noskaidrojusi Lielbritanijas nacionālā padome, padomdošanai laulību jautājumos.

Filmu zvaigzne brīnumbērns Širleja Temple, kas tagad pilnīgi ziedojusies ģimenes dzīvei ar savu otro vīru un bērniem, esot nodomājusi atgriezties uz skatuves — šoreiz televīzijas raidījumos.

Par Nujorkas pastmeistaru iecelts 47 g. v. Džordžs Bregalini. Jaunais lielākā pasta pasaulē vadītājs šo amatu pārņems no Alberta Goldmaņa, kas sasniedzis jau 72 gadu vecumu un dodas atpūtā.

Vienā pašā Jokohamas muitas departamenta darbības rajonā Japānā pēdējos trīs mēnešos nelegāli ievestas preces par 100.000 dolariem. Kontrabandas mantu starpā visvairāk bijis amerikāņu košļājamās gumijas — 30.000 dolaru vērtībā.

Noraugoties riteņbraukšanas sacensībās Italijā Leces pilsētā, pēkšņi sabrukušas skatītāju tribīnes, kurās bijis vairāk tūkstošu studentu, jo favoriti skrejceļā bijuši studenti. Ar laimīgu gadījumu nogalināto nav, ievainoto skaits sasniedz vairākus simtus.

Īrijas premjērs Devalera, kas kādas acu kaites dēļ kļuvis gandrīz pilnīgi akls, nespējot pretoties opozīcijas vadītājam tautas spiedienam, sarīkot jaunas vēlēšanas pirms pilnvaru izbeigšanās vēl šai vasarā. Devaleras partijai, kas tagad ieguvusi vairākumu ar kādās sīkas grupas atbalstu, jaunas vēlēšanas nesolot nekā laba. Rēķinās, ka viņam būs jāšķiras no premjēra posteņa.

Britu premjēra Čerčila un viņa valdības aizsardzības ministra lorda Alekzandera gleznas izstādītas britu karaliskās akadēmijas izstādē Londonā, kas ir lielākā un dižākā gadskārtējā mākslas izstāde Lielbritanijā. Alekzanders izstādījis trīs sniegotas ainavas, kas visas gleznotas Kanadā tai laikā, kad viņš tur bija gubernātors. Čerčils turpretim rāda saulainas vasarīgas ainavas. Viņa 4 gleznās tēloti Francijas, Jeruzālemes un Rodēzijas skati.

APKĀRT ZEMES LODEI

Dārgus skūpstus pavisam negaidot nācās saņemt kādam amerikānim Brodvejā. Skatoties ļaužu plūsmā, viņu pēkšņi apkampa un neatlaidīgi sāka skūpstīt divas blondīnes, kuras pārsteigtam amerikānim bija pilnīgi svešas. Pēc pēdējā karstā skūpsta abas pēkšņi ielēca taksī un aizbrauca.

Meklēdams kabatas lakatiņu, lai noslaucītu krāsoto lūpu nospiedumus, amerikānis konstatēja, ka līdzi blondīnēm aizgājis viņa naudas maks ar $1.550.—.

Policija vainīgās noķērusi, un tām tagad būs skūpsti jāizpērk tiesas priekšā.

Pagājušā gadā ASV caurmērā izdarīti 5.157 noziegumi dienā, kas ir 5 % vairāk nekā iepriekšējā gadā. Tie sadalās sekojoši: 34 slepkavības, 1115 ielaušanās, 143 laupīšanas, 3064 zādzības, 46 vardarbības, 540 auto zādzības un 215 smagu miesas bojājumu nodarījumi.

Pavisam izdarīti 1.882.160 noziegumi, jeb 92.130 vairāk kā 1950. g. Aizturēto vīriešu skaits pieaudzis par 4 %, bet sieviešu par 11,3%.

Visvairāk noziegumus izdarījuši 23-gadīgie, bet 14,4% no noziegumiem izdarījusi 21 gadu nesasniegušie.

Drīzumā sagaidāmas laulības starp Musolinī meitas meitu Raimondu Čiano un Sandro Giunta, princeses Jūlijas Bonapartes atvases, markiza de Roccagiovine dēlu.

Slaveno senču atvases jau saderinājušās pagājušā mēnesī Kaprī.

Dānijā, Silkeborgas tuvumā, kūdras purvā atrasts kāda vīrieša līķis, kura vecumu rēķina ne mazāku par 2000 gadiem. Neskatoties uz šo ilgo gadu tecējumu, tas uzglabājies ļoti labi — muskuļi un āda tikpat kā nebojāti, tāpat ļoti labi uzglabajusies sarkanā bārda un nagi, kas gan kļuvuši melni.

Doma, ka līķis ir kāds auglības dieviem nests upuris. Sensacionālo atradumu pārved uz Aarhus pilsētu, kur to no jauna iebalzamēs pēc mūsdienu zinātnes prasībām un izstādīs vēsturiskā mūzejā.

Haiderabadas nizāms, kurš uzskatāms par vienu no pasaules bagātākajiem cilvēkiem, jau divus gadus meklē pircējus trim savām skaistajām pilīm, kuras atrodas Delhī, Bombejā un Kotakamundā. Delhi pils vērtība vien ir vairāk miljonu dolaru, kurus nizāms vēlētos izlietot valsts budžeta stabilizēšanai.

Valdības pūles, atrast pircējus, līdz šim nav sekmējušās.

Skaistā amerikāņu filmu zvaigzne Elizabete Tailore paskaidrojusi presē, ka beidzot viņa kļuvusi par lielu dāmu, kas „cietusi, mīlējusi un vīlusies" un tāpēc tagad esot nobriedusi laulībai, kas arī pastāvēs. Tailore sūdzas, ka pārāk jauna iesaistīta filmā un vēl jutusies kā meitene, bet tai bijis jādzīvo kā lielai dāmai, nākot saskarē ar dzīvi un mīlestību. Bieži vien viņa bijusi nelaimīga un cietusi, bet filmu zvaigznēm neklājies rādīt asaras un sāpes.

Elizabete Tailore bija īsu laiku Hiltonu, bet kopš dažiem mēnešiem atrodas jaunā laulībā ar 20 gadus vecāku vīru, aktieri Michaēlu Vildingu.

No Londonas uz Sietlas zooloģisko dārzu pārvesti ar vienu lidmašīnu 85 mežonīgi džungļu zvēri un 160 putni. Starp citu, kravā bija 2 elefantu mazuļi, 2 tīgerēni, 2 leopardi, 8 lāči, 43 šimpanzes, pantera u. c.

Lidmašīna lidoja 6000 mtr augstumā un tanī bija kabīnes ar izlīdzinātu gaisa spiedienu.

Transports izmaksājis $3.600, un tas ir vislielākais zvēru transports pāri Atlantijas okānam.

Transjordānas karalis Talals dodas uz Franciju veselības uzlabošanai. Viņu pavadīs karaliene, divi dēli — Emirs Muhameds un Emirs Hasans, viņa meita, un privātais ārsts.

Karalis jau agrāk ārstējies Beirutā un Šveicē.

SARKANIE SMIEKLI

Staļins pēc nāves nokļuvis citā pasaulē. Bijusi ļoti tumša nakts. Sācis maldīties pa mākoņiem, līdz kamēr nokļuvis mazā sādžiņā un piedauzījis pie pirmā loga.

„Kas tur?" atskanējusi balss no iekšpuses.

„Es, Staļins. Ielaid pārgulēt."

„Ko? Staļins? Nekā nebūs. Es — lielknazs Vladimirs, padarīju Krieviju par kristīgu zemi, bet tu to pārvērti par bezdievju elli. Taisies, kā tieci."

Ūsainais nopūtās un devās uz blakus esošo mājiņu.

Atkal barga balss aiz durvīm noprasa: „Kas tur?"

„Esmu Staļins. Gribu naktsmājas."

„Ja tūliņ nepazudīsi, tad nākšu ar mietu. Es, Pēteris Lielais, izcirtu Krievijai logu uz Eiropu, bet tu to aiztaisīji..."

Staļins nenoklausījās līdz galam, bet atlēca no durvīm kā bulta un sāka gramstīties gar trešā namiņa durvīm.

Atkal viņš lūdzās pēc naktsmājām.

„Nē," atbild balss no iekšpuses. „Šis nams pieder man, ķeizaram Aleksandram Otrajam. Es atsvabināju zemniekus no dzimtbūšanas, bet tu tos atkal padarīji par dzimtscilvēkiem."

Ceturtajās durvīs Staļins nokļūst pie ķeizara Nikolaja Otrā.

„Kā lai es Tevi laižu iekšā?! Tu taču mani un manu ģimeni noslepkavoji un visu Krieviju apriji."

„Ko nu runāsim par vecām lietām. Ielaid. Es pārgulēšu kaut vai zem galda."

Nikolaja Otrā mīkstā sirds nevarēja pretoties. Kad ķeizars ieraudzīja no aukstuma zilo Staļina degunu, viņš pakratīja ar galvu.

„Varbūt iedzersi kādu glāzīti šnabja, lai sasildītos!"

„Ja ķeizariskai augstībai nebūtu iebildumu, tad labprāt ieņemtu kādu glāzīti."

Ķeizars izņēma pudeli no skapja un ielēja glāzēs. Šai brīdī ienāk ķeizariene Aleksandra.

„Kas tas tāds?" viņa noprasa.

„Negribu sevišķi lielīties. Esmu Staļins."

„Ko? Un tev nebija kauna nākt šurp?! Kas manam vīram var būt kopējs ar banditu un slepkavu?

„Kopējs?" Staļins sāk mirkšķināt acis. „Pag! pag! Ir gan kaut kas kopējs. Tavs vīrs apdzirdināja tautu; es arī.

„Jā, mans vīrs apdzirdināja tautu, bet tai bija arī kaut kas ko uzkost. Bet tu to tikai apdzirdi. Taisies, kā tieci!"

Eiropiešu medicīniskie
TERMOMETRI
ar dubultu skālu: vienā pusē Celsija nodalījums, otrā Farenheita. Piesūtām pa pastu pret $1.50 samaksu naudā vai pret money orderi, adresējot
SPECIAL THERMOMETRS
BOX 44. Toronto 17, Ont.
(1014)

AIZ DZELZS PRIEKŠKARA

Rīgas radiofons stāsta:

VIZINĀSIES AR „UPJU TRAMVAJIEM"

Upju transporta darbinieki šai sezonā ievērojami uzlabos pasažieru pārvadāšanu. Komfortabli upju tramvaji kursē jau pa līnijām Jugla — Lielais Baltezers, Mazais Baltezers, — Ķīšezers, ar kuģi Kaija. Komjaunatnes krastmalā sākusies peldošas piestātnes izbūve, pie kuras vasarā piestās pasažieru kuģi. Svētdienās komfortabli pasažieru kuģi brauks uz Kultūras un atpūtas parku un atpakaļ. Arī Majoros ceļ jaunu piestātni, kur piestās kuģi.

Jaunākais padomju zinātnieku izgudrojums — „upju tramvajs," jau būtu laba lieta, gribētos vienīgi jautāt, kas būs tie izredzētie pasažieri, kas varēs vizināties pa Baltezeru, Ķīšezeru un uz Majoriem. Taču ne latviešu darba ļaudis.

KAS JĀMĀCĀS ŽURNĀLISTIEM

Svinīgā sapulcē, kas bija veltīta boļševiku preses dienai, referēja Pizāns: — Mūsu republikā preses darbiniekus gatavo LVU filol. fak. un republikas partijas skola pie CK. 1945. g. pie LVU nodibināja žurnālistikas nodaļu. Žurnālistikas katedru vada prof. Pelše. Notikuši 3 izlaidumi, lielākā daļa absolventu strādā republikas avīzēs. Tagad mācas 112 studentu. Viņi mācas vispārējās izglītības zinātnes, marksisma — ļeņinisma teoriju, preses teoriju un praksi, žurnālistikas vēsturi, boļševiku preses vēsturi. Daži studenti jau tagad darbojas avīzēs. Tagad 29 aizstāv savu diplomdarbu.

Ar kādām „vispārējās izglītības zinātnēm" tiek baroti padomju žurnālisti, nav vairs noslēpums. Un kādu šo zinātņu kalpi izveidos Pad. Latvijas presi, lieki būs atgādināt. Bet diplomdarbus melu mākslā aizstāvēt laikam nav viegli.

REPORTĀŽA NO ELEJAS

Šogad gandrīz visās Pad. Latvijas pavasara lauku darbu vadīšanai un organizēšanai darbojas radiostacijas, kas apgādātas ar brāļīgās republikās izgatavoto aparātūru. — Uz galda novietota „Urožai 1" markas uztvērējs un raidītājs. Discepere Vija Rājeja stāsta: — Mēs sazināmies pa radio ar savām 13 traktoru brigādēm, parasti no rītiem no pl. 6—9. Kontrolpārraide notiek plkst. 1 dienā. Grafikā atzīmējam katra traktorista darba gaitu. Sarkanie karodziņi uz kartes rāda traktorus, kas strādā bez klizmām. Ja gadās kļūme, atzīmējam ar zilu karodziņu."

Citādi jau nevar — varbūt traktoristi lauku vidū liekas uz dusu jeb sabotē. Kā tos izkontrolēsi citādi — jāsazinās pa radio.

TĀ SKAN SAUKSME PIONIEŖIEM:

Uzvara pār hitlerisko Vāciju ir staļiniskās kaŗa mākslas uzvara. Tā iegūta, ne tikvien salaužot vācu fašistu pēdējo izmisīgo pretošanos, tā iegūta, neskatoties uz mūsu kaŗa laika sabiedroto, amerikāņu un angļu ģenerāļu un politiķu sazvērestību, kuŗi, cik vien spēdami, ieildzināja šo uzvaru. Padomju Savienība cīnījās viena pati pret fašisma apvienotajiem spēkiem. Šodien ar tik daudz dzīvību pirktais miers ir atkal apdraudēts. Kaŗa kurinātāji nerimstas. Viņi lolo jaunus uzkundzēšanās plānus brīvību mīlošai cilvēcei.

Tavu vieglu melošanu — jāstāsta tīrā patiesība, apmainot vienīgi „saņēmēja" un „nosūtītāja" vārdu.